

EVROPSKA UNIJA

Zbornik projektov Erasmus+: Partnerstva za sodelovanje na področju splošnega šolskega izobraževanja

EVROPSKA UNIJA

Vsebino pripravil, zbral in uredil: CMEPIUS

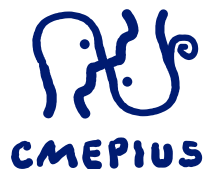
Fotografije: Avtorji in viri fotografij so navedeni pri posameznih projektih. Večina fotografij je iz arhivov organizacij, ki predstavljajo projekte.

Lektura: P-LINGO, Petra Tomše, s.p.

Fotografije na naslovnici: Jure Ogrin in arhiv Društva ustvarjalcev Taka Tuka

Moška slovnična oblika izrazov, ki se nanašajo na osebe, je v besedilu uporabljena kot nevtralni izraz za vse spole.

Februar 2026

Erasmus+

Bogati življenja, širi obzorja.

Zborniku na pot

Program Erasmus+ je program Evropske unije (EU) na področjih izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa, ki tudi v svojem tekočem programskem obdobju (2021–2027) podpira državljane EU tako pri poklicnem oz. profesionalnem kot tudi pri osebnem razvoju ter s tem prispeva k bolj vključujoči, družbeno odgovorni in povezani, zeleni in digitalno pismeni oz. spretni družbi.

Konkretno na področju splošnega šolskega izobraževanja program Erasmus+, kot izhaja iz Evalvacije programa Erasmus+ za obdobje 2014–2023, prinaša različne pozitivne učinke (na otroke in učence/dijake, na strokovne delavce, na vzgojno-izobraževalne zavode in na sistem), ki so največkrat povezani z dvigom prepoznavnosti in krepitvijo sodelovanja vrtcev in šol na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni ter izhajajo predvsem iz razvoja in uvajanja novih učnih pristopov, izmenjave dobrih praks, razvoja digitalne pismenosti, krepitve medkulturnega razumevanja, izboljšanja znanja tujih jezikov ter krepitve samozavesti, socialnih veščin in zavedanja o skupnih vrednotah EU.

Za doseganje svojih ciljev program Erasmus+ omogoča izvajanje različnih ključnih ukrepov, med katerimi je tudi ključni ukrep 2 (KA2) – sodelovanje med organizacijami in institucijami. Ta ukrep med drugim podpira partnerstva za sodelovanje oz. izvajanje projektov KA210 (manjša partnerstva) in projektov KA220 (sodelovalna partnerstva), in sicer tudi na področju splošnega šolskega izobraževanja. Namen obeh vrst projektov je okrepiti zmogljivosti sodelujočih organizacij (javnih ali zasebnih, ki delujejo na omenjenem področju) ter doseči visokokakovostne in inovativne rezultate.

V Republiki Sloveniji je bilo pod okriljem Centra Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS, v nadaljevanju nacionalna agencija programa Erasmus+) med letoma 2021 in 2025 odobrenih 46 projektov KA210 in 23 projektov KA220 na področju splošnega šolskega izobraževanja. V zborniku vam predstavljamo najbolj prepričljive med njimi, pri čemer so v izbor prišli projekti, katerih končna poročila so bila pregledana in zaključena s strani nacionalne agencije programa Erasmus+ do vključno meseca junija 2025. Na naslednjih straneh boste spoznali njihove aktivnosti, rezultate, cilje in učinke, tudi skozi oči ključnih oseb pri izvajanju posameznih projektov, kar predvsem vzgojno-izobraževalnim zavodom in drugim organizacijam, ki delujejo na področju splošnega šolskega izobraževanja, ter njihovim zaposlenim lahko služi kot navdih oz. ideja za uporabo katerega od številnih prosto dostopnih rezultatov pri svojem delu ali kot spodbuda za razvoj novih uspešnih partnerstev za sodelovanje Erasmus+ na področju splošnega šolskega izobraževanja.

Želimo vam prijetno branje.

Kazalo projektov

Manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja	5
Z melodijo do inkluzije – glasba, medij vključevanja otrok s posebnimi potrebami	6
We Say That Stop Wasting	8
Forest – our lifelong teacher	11
Razvoj kulturnega kapitala romskih učencev	13
Več športa za otroke s posebnimi potrebami	15
Kompetentni za poučevanje v naravi – sodobni pristopi poučevanja	17
Ljudske pripovedke Slovenije in Avstrije	19
Merim lokalno – vplivam globalno	21
Učilnica v naravi in narava v učilnici	23
Krive so čebele	25
Green little heroes	27
Gozdovi izobražujejo in povezujejo vse in vsakogar	29
Play outside	31
 Sodelovalna partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja	 33
ARiSE: The Right(s) School	34
Glass inspires – Glas begeistert – Steklo navdušuje	36
Zelena učeča se skupnost	39
Borders of Tangible	41
The Art of Teaching	43

Manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja

Z melodijo do inkluzije – glasba, medij vključevanja otrok s posebnimi potrebami (MUSInC)¹

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2021-2-SI01-KA210-SCH-000048937

Sodelujoče organizacije in države:

- Osnovna šola Roje (Slovenija) – nosilka projekta
- Osnovna škola Nad lipom (Hrvaška)

Trajanje projekta: 1. 3. 2022–28. 2. 2023

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: <https://roje.si/projekt-musinc/>

Foto: Jure Ogrin

Cilji:

- omogočiti otrokom s posebnimi potrebami dostop do glasbenih znanj in izkušenj z namenom razvoja njihovega glasbenega potenciala,
- prispevati k večji vključenosti otrok s posebnimi potrebami v kulturno-umetniško sfero družbe,
- vzpostaviti prostor za ozaveščanje in medsebojno učenje.

Aktivnosti:

- projektno vodenje,
- priprava koncepta in vsebine glasbenih delavnic ter metod dela,
- izvedba glasbenih delavnic za otroke s posebnimi potrebami,
- primerjalna analiza izvedenih delavnic in njihovega učinka,
- izvedba zaključnih koncertov,
- mednarodne mobilnosti osebja,
- evalvacijske in diseminacijske aktivnosti itn.

Rezultati:

- program in vsebina 15 glasbenih delavnic z oblikovanimi metodami dela,
- reciklirani didaktični pripomočki,
- akcijski načrt,
- kupljena glasbila,
- nova sodelovanja (Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani, Kulturno društvo Blunout),
- projektna podstran na spletnih straneh vključenih šol, projektna stran na Facebooku itn.

¹Nacionalna agencija CMEPIUS je ob pregledu končnega poročila projekt označila kot primer dobre prakse.

Razmislek o projektu s strani Anje Oršič, koordinatorice projekta na OŠ Roje

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Projekt MUSInC je zaradi svoje bogate vsebine prinesel pozitivne rezultate prav za vse udeležene. Najpomembnejši rezultat je zagotovo dobro počutje in zadovoljstvo otrok s posebnimi potrebami ob doživetih glasbenih delavnicah. Za nas – sodelujoče odrasle – je projekt trajal eno leto, za naše otroke s posebnimi potrebami pa bo trajal celo življenje. V šoli je projekt ključno prispeval k pozitivni klimi, sodelovanju in izmenjavi idej, k večji motivaciji zaposlenih za vključevanje glasbe v poučevanje ter za samo izvajanje projektov. Spomnil nas je na to, kako lahko preprosto orodje, kot je glasba, okrepi samopodobo, spodbudi želje, prinese veselje, vname navdušenje, razširi veščine in omogoči izražanje otrok s posebnimi potrebami. Zaradi promocije uspešnosti projekta je šola pridobila tudi na javni prepoznavnosti. Projekt nas je zaradi mednarodnega sodelovanja spodbudil k večji uporabi digitalnih orodij ter k prenosu medkulturnih kompetenc in znanj. Različne prakse in ideje so nas obogatile, sodelovanje pa nas je istočasno spomnilo na naše skupno poslanstvo – delo z otroki s posebnimi potrebami, ki ga vodi ljubezen.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Učenci so veliko sodelujočih glasbenikov poznali iz medijev, z nekaterimi pa so se srečali prvič. Tako je bilo navdihujoče spremljati, kako so nekateri učenci na glasbenih delavnicah spoznali svojega najljubšega glasbenika. Glasbeniki so učencem dali občutek pomembnosti – ne zgodi se ravno vsak dan, da lahko zapoješ s Slavkom Ivančičem,

zaplešeš s Trkajem, objameš Ditko, poslušаш visoke tone Nuške Drašček, globoke note Zorana Predina, strune Alexa Mladenova, ritem Žige Kožarja, spiješ sok z Majo Keuc, se na kavču nasloniš na Alenko Godec in se smejiš prigradam Roberta Pikla. Projekt je pedagoškim delavcem šole prinesel dragoceno izkušnjo prijave in vodenja mednarodnega projekta, profesionalno in osebnostno rast, nove stike in poznanstva, poglobljen odnos z učenci, priložnosti za samorefleksijo, nova pedagoška povezovanja in tudi prijateljstva. Sodelovanje v projektu, ki je osrečil naše učence s posebnimi potrebami, pa je osrečilo tudi nas same.

“Za nas – sodelujoče odrasle – je projekt trajal eno leto, za naše otroke s posebnimi potrebami pa bo trajal celo življenje.”

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Vodstvo šole je bilo izredno naklonjeno projektu in vsem njegovim aktivnostim. Osrednja aktivnost so bile glasbene delavnice, ki pa brez začetne (in končne) analize stanja ter učinka, temeljitih priprav koncepta in vsebine ter samega vodenja ob zagotavljanju kakovosti ne bi bile tako uspešne. O

izvajanju projekta so bili prek rednih spletnih objav obveščeni tako učenci kot njihovi starši ter lokalna skupnost. Lokalni časopis je o našem projektu pripravil tudi obširen članek, ki je predstavljal temo meseca in je bil umeščen na samo naslovnico mesečnika. Opravili smo tudi intervju za radio. S tem smo pripomogli k ozaveščanju in senzibilizaciji javnosti o otrocih s posebnimi potrebami, ki z veliko vnemo ter vsesplošnim veseljem in neposrednostjo zmorejo res veliko, zlasti če jim pri tem pomaga univerzalen jezik – glasba. Starši so našo glasbeno iniciativo prek projekta sprejeli s hvaležnostjo in zadovoljstvom. Po končanem projektu so ob analizi uspešnosti (anonimno) povedali sledeče:

»Po delavnicah je bil sin boljše razpoložen, zelo zadovoljen, opazne so bile pozitivne spremembe.«

»Hči je bila po delavnicah zelo vesela, nasmejana in z velikim veseljem in navdušenjem razlaga o samem projektu in dogodkih.«

»Po delavnicah je sin začel poslušati vso glasbo.«

Navdihujoč trenutek/zgodba

Našo prvo glasbeno delavnico je vodila slovenska glasbenica Maja Keuc. Po končani delavnici je k meni pristopila učenka Nina, me pogledala v oči in rekla: »Učiteljica, jaz sem tako srečna! Sploh ne vem, kaj naj naredim od vse te sreče.« To je bil trenutek, ki je dal smisel vsemu in bo večno ostal z mano.

We Say That Stop Wasting

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2021-2-SI01-KA210-SCH-000049161

Sodelujoče organizacije in države:

- Osnovna šola Cankova (Slovenija) – nosilka projekta
- Kepsut Çok Programli Anadolu Lisesi (Turčija)
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 344 im. Powstania Warszawskiego w Warszawie (Poljska)

Trajanje projekta: 1. 5. 2022–31. 7. 2023

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: <https://erasmus22.splet.arnes.si/>

Cilji:

- spremeniti okolju škodljive navade iz vsakdanjega življenja,
- razviti zelene spretnosti pri učencih oz. na sodelujočih šolah ter učence in šole spodbuditi k aktivnemu sodelovanju pri okolju prijaznih dejavnostih,
- okrepiti zavedanje o okoljskih težavah in njihovih posledicah ter o pomembni vlogi ohranjanja naravnih virov,
- blažiti vpliv na podnebne spremembe in aktivno prispevati k pravični, okoljsko odgovorni družbi, ki učinkovito rešuje okoljske težave.

Aktivnosti:

- mednarodne mobilnosti učencev,
- izkustvene in interaktivne delavnice,
- raziskave, intervjuji s strokovnjaki, terensko delo,
- srečanja, ozaveščevalni dogodki itn.

Rezultati:

- e-knjiga,
- kartice ogljičnega odtisa,
- ČŠOD Misija,
- gledališka igra,
- pesem projekta itn.

Razmislek o projektu s strani Monike Hajdinjak, koordinatorice projekta na OŠ Cankova

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Najpomembnejši rezultat projekta We say that stop wasting je ustvarjanje spodbudnega okolja za uveljavljanje trajnostnega razvoja na vključenih šolah. Projekt je povečal okoljsko ozaveščenost učencev in zaposlenih, spodbudil sodelovanje ter prinesel konkretne rezultate, kot so e-gradiva, učni moduli in e-knjiga, ki omogočajo dolgoročno uporabo znanja o trajnostnih praksah. Z inovativnimi pristopi, kot so kartice ogljičnega odtisa in CŠOD Misija, smo razvijali zelene spretnosti za zmanjšanje količin odpadkov papirja, hrane in energije. Projekt je povezal šole, partnerje in skupnost, prispeval k reševanju podnebnih izzivov, spodbudil ustvarjalnost in trajnostno mobilnost ter povečal prepoznavnost eko šol. S skupno pesmijo, gledališko igro o Kučnici in posajenim drevesom za prihodnost smo simbolno izrazili zavezanost varovanju okolja in trajnostnemu razvoju. Projekt je v vključenih organizacijah pustil trajne sledi, saj so se trajnostne vsebine vključile v letne delovne načrte ter vsakodnevno delo učiteljev in učencev. Okoljske teme so postale del rednega pouka, projektnega dela, dni dejavnosti, ekskurzij in raziskovalnih nalog, pri čemer učitelji uporabljajo inovativne metode in spodbujajo sodelovalno učenje. Posebni dnevi Erasmus+ z recikliranimi delavnicami so učencem omogočili ustvarjalno izkušnjo trajnostnih ravnanj, projekti eTwinning pa še naprej utrjujejo mednarodno sodelovanje in prenos dobrih praks. Aktivnosti, kot npr. Zeleni koraki, se nadaljujejo tudi po

zaključku projekta ter krepijo trajnostno kulturo šole. Projekt je tako dolgoročno prispeval k razvoju okoljske zavesti, aktivnemu sodelovanju učencev in vključevanju trajnostnih vrednot v vse ravni šolskega življenja. Prav tako je v vseh treh šolah privedel do številnih pozitivnih sprememb, ki so presegale učne rezultate. Izboljšal je medsebojno sodelovanje, spodbudil odprtost, interdisciplinarni pristop in medkulturni dialog ter povečal motivacijo za sodelovanje pri trajnostnih aktivnostih. Udeleženci so razvili trajnostne, zelene in digitalne kompetence, ustvarjalnost ter sposobnost reševanja skupnih izzivov. Projekt je prispeval k večjemu zavedanju o odgovornem ravnanju z okoljem, spodbujal sprejemanje drugih kultur in hkrati krepil pripadnost domovini. Povečal je prepoznavnost šol, spodbudil mednarodno sodelovanje in dolgoročno vplival na način razmišljanja ter delovanja učiteljev in učencev. Trajnostni razvoj, sodelovanje in medkulturna odprtost so postali del vrednot in prakse šolskega življenja.

“Projekt je prispeval k večjemu zavedanju o odgovornem ravnanju z okoljem, spodbujal sprejemanje drugih kultur in hkrati krepil pripadnost domovini.”

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Ena izmed zgodb, ki se nas je med projektom še posebej dotaknila, je zgodba učenca s posebnimi potrebami s slovenske šole. V projektu je sodeloval z veliko mero predanosti in odgovornosti ter se izjemno izkazal. Njegov spoštljiv odnos do sošolcev in učiteljev, pripravljenost pomagati ter zavzetost pri organizaciji aktivnosti so pustili močan vtis pri vseh sodelujočih. Udeležil se je tudi mobilnosti na Poljskem, kjer je s svojo prijaznostjo, delavnostjo in pozitivno energijo pritegnil pozornost partnerjev in postal zgled drugim. Pri njem je bil jasno opazen napredek v komunikaciji, dvigu samozavesti in odnosu do dela. Projekt mu je omogočil, da pokaže svoje sposobnosti, hkrati pa je postal navdih za vrstnike in učitelje, saj je dokazal, da z voljo, vztrajnostjo in podporo lahko vsak doseže izjemne rezultate. Projekt je pomembno vplival tudi na strokovno delo učiteljev in partnerskih organizacij. Spodbudil je spremembo ustaljenih navad, povečal okoljsko ozaveščenost in spodbudil uporabo trajnostnih praks v vzgojno-izobraževalnem procesu. Učitelji so razvili dodatne okoljske kompetence, uvajali strategije za zmanjševanje količine odpadkov ter si izmenjevali izkušnje o trajnostnem poučevanju. Poleg tega je projekt prispeval k izboljšanju znanja angleškega jezika in prinesel raznolike primere oblik in metod dela, ki jih uspešno vključujemo v vsakodnevno pedagoško prakso. Okrepil je tudi sodelovanje med šolami, starši in sodelujočimi okoljskimi organizacijami, kar je učvrstilo občutek skupne odgovornosti za varovanje okolja. S konkretnimi dejavnostmi, kot sta trajnostna mobilnost in zasaditev sadnega drevesa za prihodnje generacije, je projekt pustil trajen pečat – tako na strokovni rasti udeležencev kot na kulturi sodelovanja in trajnostnega delovanja.

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Najbolj dragocene aktivnosti projekta so bile tiste, ki so omogočale neposredno učenje, izmenjavo izkušenj in sodelovanje med učenci, učitelji in partnerskimi organizacijami. Mednarodne mobilnosti in obiski partnerskih šol so udeležencem omogočili spoznavanje različnih učnih praks, kulturnih okolij in trajnostnih rešitev. Delavnice in izobraževanja o trajnostnem razvoju ter zelenih spretnostih so spodbudili ustvarjalnost, sodelovalno delo in uporabo inovativnih metod pri pouku. Srečanja projektnih partnerjev so okrepila mednarodno sodelovanje, izmenjavo dobrih praks in dolgoročno povezanost med šolami. Vse te aktivnosti so prispevale k večji okoljski ozaveščenosti, medkulturni odprtosti, strokovni rasti učiteljev ter trajnostni motivaciji učencev, kar dolgoročno vpliva na razvoj šolske in lokalne skupnosti.

Vodstvo naše šole in partnerskih organizacij je imelo ključno pozitivno vlogo pri uspešni izvedbi projekta. Aktivno je podpiralo načrtovanje in izvajanje aktivnosti, omogočilo ustrezne pogoje, vire učenja in čas za delo ter spodbujalo učitelje in učence k sodelovanju. Vodstvo je skrbelo tudi za promocijo projekta v šolski skupnosti in širši javnosti, kar je prispevalo k večji prepoznavnosti rezultatov. Tudi vodstva ostalih partnerskih šol so usklajevala mednarodne aktivnosti, omogočila izmenjavo dobrih praks ter sodelovanje zaposlenih in učencev. Njihova podpora je ustvarila stabilno in spodbudno okolje, v katerem so se lahko učinkovito uresničevali cilji projekta, hkrati pa je bila zagotovljena trajnostna uporaba rezultatov in dolgoročen vpliv na razvoj šol in širših skupnosti. O izvedbi projekta so bili redno obveščeni učenci,

starši in lokalna skupnost. Učenci so sodelovali pri projektnih aktivnostih, delavnicah, raziskovalnem delu in dnevih dejavnosti, kar je povečalo njihovo zanimanje za trajnostni razvoj. Starši so bili obveščeni v okviru roditeljskih sestankov, šolske spletne strani in javnih dogodkov, kot so reciklirane delavnice in ozaveščevalni dnevi, kjer so lahko spremljali dosežke svojih otrok. Odzivi so bili izjemno pozitivni – učenci so pokazali večjo motivacijo, starši so izrazili podporo in ponos, lokalna skupnost pa je pozdravila aktivnosti, ki spodbujajo odgovoren odnos do okolja in trajnostni način življenja. Tudi ostale partnerske organizacije so zaznale povečano zanimanje za sodelovanje pri podobnih projektih ter večjo prepoznavnost šol v lokalnem in mednarodnem okolju.

Navdihujoč trenutek/zgodba

Učenci so zapisali refleksijo svojih doživetij po

mobilnostih, navajamo enega od primerov: »Na poljski mobilnosti mi je bilo zelo všeč. Prvi dan smo se zelo dolgo peljali z vlakom, a se je vseeno splačalo, saj smo tako izbrali bolj okolju prijazen način prevoza. Bivali smo v zelo lepo opremljenem hotelu, s prijaznim osebjem, ki nam je pomagalo in poskrbelo za udobje. V šoli so nas vsi učenci in učiteljice lepo sprejeli, kar je ustvarilo prijetno vzdušje. Spoznali smo veliko novih prijateljev in nabrali veliko novih izkušenj. Sprehodili smo se po centru Varšave in si z vlakom ogledali tudi mesto Krakov, kar je bilo zelo zabavno in nepozabno. Zanimive so se mi zdele različne dejavnosti in delavnice, povezane z okoljskimi vsebinami, ki smo jih izvajali med tednom. V spominu mi bodo ostali predvsem prijetni občutki, nova prijateljstva in praktične izkušnje, kako živeti bolj trajnostno. Vesela sem, da sem se udeležila tega projekta in bi to izkušnjo zagotovo ponovila in priporočila tudi drugim.«

Foto: Arhiv OŠ Cankova

Forest – our lifelong teacher

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2021-1-SI01-KA210-SCH-000031290

Sodelujoče organizacije in države:

- Društvo DOVES – FEE Slovenia (Slovenija) – nosilka projekta
- JUMP – Gioventù in riSalto (Italija)
- Ambasadori održivog razvoja i životne sredine (Srbija)

Trajanje projekta: 31. 1. 2022–30. 8. 2023

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2021-1-SI01-KA210-SCH-000031290>

Cilji:

- usposobiti in opolnomočiti učitelje na področju znanja o gozdovih v povezavi s podnebnimi spremembami,
- izmenjati pozitivne izkušnje in dobre prakse izobraževanja za trajnostni razvoj med partnerji z namenom pridobitve nadaljnjih smernic in gradiv za izvajanje izobraževanja za trajnostni razvoj v okviru celotnega učnega načrta,
- vključiti načela gozdne pedagogike v poučevanje,
- poudariti pomen izobraževanja za trajnostni razvoj ter izobraževanja mladih o podnebnih spremembah.

Aktivnosti:

- mednarodne mobilnosti osebja,
- terensko delo in praktične aktivnosti,
- izvedba spletne mednarodne konference,
- priprava izobraževalnih in didaktičnih gradiv itn.

Rezultati:

- obsežna zbirka primerov dobrih praks,
- obsežna zbirka izobraževalnega in didaktičnega gradiva,
- usposobljeni učitelji na področju gozdov (v povezavi z izobraževanjem za trajnostni razvoj, s podnebnimi spremembami in pomenom ohranjanja narave),
- usposobljeni učenci na področju podnebnih sprememb itn.

Razmislek o projektu s strani Jasmine Mlakar, koordinatorice projekta na Društvu DOVES – FEE Slovenia

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Najpomembnejši rezultat projekta je razvoj in preizkus novih učnih pristopov t. i. gozdne pedagogike, ki so opolnomočili učitelje za kakovostnejše izvajanje vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj. Projekt je pustil trajne sledi v organizacijah, saj se pripravljena učna gradiva, metode učenja na prostem in primeri dobrih praks še naprej uporabljajo pri pouku in usposabljanjih. Vključene šole redno izvajajo aktivnosti v gozdu, partnerji pa so okrepili sodelovanje in mreženje tudi po zaključku projekta. Prišlo je do sprememb v kulturi organizacij: povečali so se mednarodno sodelovanje, krepitev medkulturnih kompetenc, uvajanje digitalnih orodij pri pouku na prostem ter uveljavljanje zelenih praks. Projekt je spodbudil trajnejši premik v načinu razmišljanja učiteljev in učencev – k aktivnemu državljanstvu, večji občutljivosti za naravo ter dolgoročnemu vključevanju trajnostnih vsebin v kurikulum. V organizacijah so se utrdile zelene prakse, spremenila se je šolska klima – učitelji in učenci so postali bolj občutljivi za naravo ter bolj aktivni pri oblikovanju trajnostnih sprememb v šoli in lokalni skupnosti.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Močno nas je navdihnila zgodba italijanske učiteljice, ki prihaja iz okolja, kjer gozdovi niso tako dostopni kot v Sloveniji. Ob začetku projekta ni vedela, kaj naj pričakuje od gozdnih aktivnosti, a je kmalu odkrila nove pristope učenja v naravi.

Pravi, da je hvaležna za znanje in izkušnje, ki jih je pridobila, saj jih zdaj redno vključuje v svoje vsakodnevno delo z učenci. Ugotavlja, da so učenci bolj motivirani, ustvarjalni in povezani z naravo, sama pa bolj samozavestna pri uporabi metod gozdne pedagogike. To se je jasno pokazalo tudi ob mobilnosti na njihovi šoli, ko je s ponosom predstavila aktivnosti, ki jih je razvila skupaj z učenci. Projekt ji je dal samozavest, učenci pa so postali bolj motivirani, ustvarjalni in povezani z naravo.

“Projekt je spodbudil trajnejši premik v načinu razmišljanja učiteljev in učencev – k aktivnemu državljanstvu, večji občutljivosti za naravo ter dolgoročnemu vključevanju trajnostnih vsebin v kurikulum.”

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Za najdragocenejše aktivnosti so se izkazale mednarodne mobilnosti, izobraževanja in praktične delavnice v naravi, saj so učitelji in strokovni delavci pridobili konkretna znanja in gradiva za izvajanje gozdne pedagogike, učenci pa so neposredno doživeli moč učenja na prostem. Mobilnosti so omogočile tudi medkulturno izmenjavo ter ustvarjanje tesnih partnerskih vezi. Vodstva vseh sodelujočih šol so projekt močno podpirala – s

formalno vključitvijo v letne delovne načrte, z zagotavljanjem logistične podpore ter z motivacijo učiteljev za aktivno sodelovanje. O projektu so bili redno obveščeni učenci, starši in širša lokalna skupnost v okviru šolskih dogodkov, predstavitev, spletnih objav in lokalnih medijev. Odzivi so bili zelo pozitivni: starši so pohvalili nove oblike učenja, lokalne skupnosti pa so projekt prepoznale kot pomemben prispevek k ohranjanju naravne in kulturne dediščine ter k spodbujanju trajnostnih praks.

Foto: Arhiv Društva DOVES – FEE Slovenia

Navdihujoč trenutek/zgodba

Neizbrisen vtis je pustil obisk tujih učiteljev v Sloveniji, ko smo jih odpeljali v Mestni gozd Celje do drevesne hiše. Z navdušenjem in skoraj otroškim čudenjem so priznali, da česa podobnega še niso videli. Z odprtimi usti so občudovali, kako se lahko narava preplete z učenjem. Še globlje občutke pa so doživeli na Poti med krošnjami na Rogli – tišina gozda, vonj smole in razgled z višine so jim dali občutek miru, svobode in povezanosti z naravo, ki so ga opisali kot pravo »učilnico brez sten«.

Razvoj kulturnega kapitala romskih učencev

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2021-2-SI01-KA210-SCH-000050241

Sodelujoče organizacije in države:

- Ljudska univerza Zavod za izobraževanje odraslih in mladine Lendava (Slovenija) - nosilka projekta,
- Osnovna šola Franceta Prešerna Črenšovci (Slovenija)
- Pučko otvoreno učilište Čakovec (Hrvaška)
- Osnovna škola Orehovica (Hrvaška)

Trajanje projekta: 1. 3. 2022–31. 8. 2023

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: <https://www.lulendava.si/razvoj-kulturnega-kapitala-romskih-u%C4%8Denc>

Cilji:

- razviti bralno pismenost romskih učencev,
- prispevati k dvigu ravni kulturnega kapitala in bralne pismenosti romskih otrok ter s tem pozitivno vplivati na njihovo učno uspešnost in na ostala področja njihovega življenja,
- podpreti učitelje in druge pedagoške delavce pri delu z romskimi učenci,
- povečati vključenost romskih učencev v šolske in obšolske dejavnosti.

Aktivnosti:

- analiza ravni kulturnega kapitala romskih učencev v partnerskih šolah in romskih otrok v pridruženih vrtčevskih enotah,
- priprava skupnega učnega načrta za dvig ravni kulturnega kapitala romskih učencev,
- priprava relevantnega didaktičnega gradiva,
- pilotna izvedba aktivnosti po učnem načrtu itn.

Rezultati:

- poročilo analize ravni kulturnega kapitala in bralne pismenosti romskih učencev,
- učni načrt za dvig ravni temeljnega kulturnega kapitala romskih učencev s pomočjo razvijanja bralne pismenosti,
- zbirka didaktičnega gradiva za dvig ravni temeljnega kulturnega kapitala in bralne pismenosti romskih učencev,
- šolski glasili romskih učencev v slovenski in hrvaški osnovni šoli itn.

Razmislek o projektu s strani Laure Kovač, koordinatorice projekta na Ljudski univerzi Lendava

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Kot največji dosežek projekta smatramo poglobljeno razumevanje stopnje kulturnega kapitala romskih učencev, saj ta pomembno vpliva na njihovo doživljanje šole, učni uspeh ter vključevanje v širše okolje. V vsakodnevnem šolskem delu je ta vidik pogosto spregledan, projekt pa nam je omogočil, da smo se s tem vprašanjem sistematično soočili. S pripravo učnega načrta in didaktičnih gradiv za krepitev kulturnega kapitala romskih učencev, ki so se ob pilotni izvedbi izkazali kot izjemno učinkoviti, so učitelji pridobili nove pristope pri delu z učenci, zlasti na področju bralne pismenosti, ki jih še danes uspešno vključujejo v pouk. Opazili smo večjo občutljivost za medkulturne razlike, večjo odprtost za inovativne pedagoške metode ter okrepljeno sodelovanje s starši romskih otrok. Na ravni organizacije je projekt prispeval k poglobljenemu razumevanju pomena družinske pismenosti in h kreptitvi vključujoče šolske klime.

“Učenci so razvijali bralno pismenost in kulturni kapital ter krepili občutek pripadnosti šoli in medsebojno spoštovanje.”

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Pri razvoju didaktičnih gradiv in načrtovanju dejavnosti smo spoznali, kako ključna je strokovna zavzetost učiteljev ter drugih strokovnih delavcev na partnerskih šolah. Njihova skrbna priprava gradiv, odprtost za nove pristope ter občutljivost za posebnosti romske skupnosti so pomembno prispevale k uspehu projekta. Dodatno vrednost je prinesla vključenost strokovnih delavcev romskega porekla, ki so s svojimi izkušnjami in razumevanjem okolja usmerjali delo ter opozarjali na pomembne podrobnosti. Projekt je s tem pridobil večjo povezanost z resničnimi razmerami, izvedene dejavnosti pa so bile še bolj smiselne in uporabne v praksi.

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Delavnice in ustvarjalne aktivnosti v sklopu pilotne izvedbe učnega načrta so bile izjemno pomembne tako za učence kot za strokovne delavce partnerskih organizacij. Učenci so razvijali bralno pismenost in kulturni kapital ter krepili občutek pripadnosti šoli in medsebojno spoštovanje. Igra in sodelovalno učenje z uporabo didaktičnih gradiv sta povečala njihovo motivacijo in samozavest, mednarodna srečanja ter izmenjava dobrih praks pa so učiteljem ponudili nove pristope k medkulturnemu poučevanju. Podpora vodstev šol in Ljudske univerze Lendava je omogočila uspešno izvedbo projekta ter aktivno spodbujala učitelje pri vključevanju novih pristopov. Širša skupnost, starši in učenci so projekt sprejeli z velikim navdušenjem; posebej odmeven je bil izid šolskega glasila z vključitvijo prispevkov romskih učencev, ki so v njem javno izrazili svoje misli in ustvarjalnost. Na ta način je projekt pomembno prispeval k učenju ter prepoznavnosti in slišnosti glasov romskih otrok.

Navdihujoč trenutek/zgodba

Na enem izmed partnerskih sestankov so učitelji predstavili didaktična gradiva, ki so jih razvili. Med izmenjavo idej, izkušenj in razmislekov o uporabi gradiv v praksi je prostor dobesedno zažarel. Slišati je bilo navdušenje in pristno zanimanje za sodelovanje ter izmenjavo dobrih praks med partnerji. Izrazito so se pokazali njihovo zaupanje, strokovnost in ustvarjalnost, kar je potrdilo, kako močan učinek ima zavzetost posameznika na celoten projekt, na kakovost pouka in na navdih, ki ga lahko širi med sodelavce.

Foto: Arhiv Ljudske univerze Lendava

Več športa za otroke s posebnimi potrebami²

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2021-2-SI01-KA210-SCH-000048449

Sodelujoče organizacije in države:

- Društvo za kulturo inkluzije (Slovenija) – nosilka projekta
- Sportski klub za osebe sa posebnim potrebama »Singidunum« (Srbija)

Trajanje projekta: 1. 3. 2022–29. 2. 2024

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: <https://www.drustvozakulturoinkluzije.eu/projekti/erasmusplus-vec-sporta/>

Foto: Arhiv Društva za kulturo inkluzije

Cilji:

- omogočiti več športne vzgoje za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami,
- okrepiti ozaveščenost o pomenu telesne aktivnosti za osebe s posebnimi potrebami,
- prispevati k ustvarjanju bolj vključujočih okolij,
- okrepiti znanje in spretnosti športnih pedagogov, pa tudi specialnih in rehabilitacijskih pedagogov, delovnih terapevtov in drugih strokovnih delavcev na področju dela (v športu) z otroki, mladostniki in odraslimi s posebnimi potrebami.

Aktivnosti:

- vodenje in upravljanje projekta,
- mednarodne mobilnosti strokovnih kadrov,
- testiranje motoričnih sposobnosti otrok,
- priprava priročnika,
- diseminacijske aktivnosti itn.

Rezultati:

- priročnik Več športa za osebe s posebnimi potrebami v treh jezikih,
- pilotna merska baterija in vprašalnik za starše,
- usposobljeni strokovni delavci na področju dela (v športu) z osebami s posebnimi potrebami,
- smernice za resorno ministrstvo itn.

²Nacionalna agencija CMEPIUS je ob pregledu končnega poročila projekt označila kot primer dobre prakse.

Razmislek o projektu s strani Natalie Lončar, koordinatorice projekta na Društvu za kulturo inkluzije

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Najpomembnejši rezultat projekta je priročnik Več športa za osebe s posebnimi potrebami. Izdali smo ga v treh jezikih, zajema pa vse pomembne ugotovitve, do katerih smo prišli med izvajanjem projekta, ter posledično znanje in izkušnje ožje projektne ekipe. Je odlično gradivo za vse, ki v svoje športne aktivnosti vključujejo osebe s posebnimi potrebami ali si to želijo. Projekt je na obeh organizacijah pustil velik vtis glede izvedbe športnih aktivnosti za osebe s posebnimi potrebami – pozitivno je vplival na spremljanje gibalnih sposobnosti, saj smo v okviru projekta razvili pilotno mersko baterijo za merjenje gibalnih sposobnosti, ki jo obe organizaciji uporabljata še danes. Prav tako izkušnje, ki jih je strokovni kader pridobil med projektom, še dandanes omogočajo nadgradnjo športnih programov v obeh organizacijah.

Aktivnosti projekta in rezultati so podlaga tudi drugim, že preteklim in še tekočim, nacionalnim ter mednarodnim projektom obeh organizacij. Zaradi projekta se je med obema organizacijama razvil tesen odnos in sodelovanje se je v času trajanja projekta le še krepilo. Prav tako menimo, da se je s projektom okrepilo razmišljanje projektne ekipe ter tudi tistih, ki so bili v projekt vpleteni zgolj posredno. Slednji so namreč lahko na zaključni okrogli mizi izrazili svoje vidike ali poslušali mnenja drugih. Verjamemo, da je zaradi konstruktivne debate marsikdo z dogodka odnesel koristna dejstva ali napotke, ki so prav tako vplivali na njihov način razmišljanja.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Projektna ekipa se je že od začetka zavedala, da spremljanje gibalnih sposobnosti s klasičnimi merskimi baterijami ne bo prišlo v poštev in ne bo pokazalo realnih zmožnosti na gibalnem področju naših vadečih. Pripravili smo pilotno mersko baterijo, ki je bila primerno prilagojena. Med izvajanjem meritev je bilo treba opredeliti, kako (samostojno, s pomočjo ipd.) posameznik izvede nalogo, in ne le podati številskega rezultata. Opazili smo izjemno pomembne napredke posameznikov, ki so morda kljub slabšemu številskemu rezultatu pri končnem testiranju dosegli neverjeten napredek v samostojnosti izvajanja naloge. Ravno to, da otrok izvede nalogo samostojno (ali bolj samostojno kot prej) je eden izmed glavnih ciljev naših vadb. Projekt je zelo pozitivno vplival na strokovno delo obeh partnerjev. Pridobili smo še več izkušenj in znanj, ki smo jih implementirali v naše športne programe. Po zaključku projekta smo še bolj suvereni na svojem delovnem področju, prav tako se po nasvete na zadevnem področju tudi drugi obračajo k nam.

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Za vključene strokovne delavce in učitelje iz pridruženih organizacij so bile najbolj dragocene mednarodne izmenjave in srečanja v živo, saj smo si tako lahko v živo ogledali prakso drugih ter na praktičnih primerih utemeljili naša predvidevanja in znanja. Prav tako je izjemno pomembno aktivnost oziroma rezultat za ciljno skupino učiteljev in drugih delavcev v športu predstavljal priročnik. Za otroke in odrasle s posebnimi potrebami je bilo najbolj dragoceno obdobje ustrezno prilagojene vadbe in spremljanja gibalnih sposobnosti, s katerim smo poskušali dokazati vpliv vadbe na njihov razvoj.

Vodstvo obeh organizacij je bilo v celotnem obdobju neposredno vpleteno v projekt, h kateremu je prispevalo s svojimi dolgoletnimi izkušnjami na področju športne aktivnosti in vključevanja oseb s posebnimi potrebami. O projektu smo redno obveščali tudi otroke, starše in lokalno skupnost, in sicer prek socialnih omrežij in neposredne komunikacije z njimi. Prav tako so bili vsi obveščeni o okrogli mizi, ki je potekala ob zaključku projekta. Odzivi so bili pozitivni in spodbudni za tovrstno raziskovanje obravnavanega področja, saj se zavedajo pomembnosti izvedenih aktivnosti za doseganje dolgoročnih ciljev na tem področju.

Navdihujoč trenutek/zgodba

Poseben vtis na nas je pustil trenutek, ko je priročnik ugledal luč sveta. Uspelo nam je pripraviti izjemen skupen dokument z veliko strokovnimi in praktičnimi vsebinami. Lepo je videti, kako se (vsaj) dvoletno delo poveže v celoto, ki jo popestrijo pristne fotografije. Omenjeni končni izdelek je plod izjemnega sodelovanja vseh vpletenih v projekt – tako strokovnih delavcev kot tudi oseb s posebnimi potrebami. Spomni nas, zakaj je naše delo pomembno ter kako lahko svoje znanje in izkušnje predaš nekomu, ki se še vedno sooča z ovirami na področju vključevanja oseb s posebnimi potrebami v športne aktivnosti.

“Priročnik je odlično gradivo za vse, ki v svoje športne aktivnosti vključujejo osebe s posebnimi potrebami ali si to želijo.”

Kompetentni za poučevanje v naravi – sodobni pristopi poučevanja

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2021-2-SI01-KA210-SCH-000049929

Sodelujoče organizacije in države:

- Osnovna šola Maksa Pleteršnika Pišce (Slovenija) – nosilka projekta
- Osnovna škola Tenja (Hrvaška)

Trajanje projekta: 1. 3. 2022–29. 2. 2024

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: <https://www.ospisece.si/erasmus-projekt-kompetentni-za-poucevanje-v-naravi-sodobni-pristopi-poucevanja/>

Foto: Arhiv OŠ Maksa Pleteršnika Pišce

Cilji:

- ustvariti okolje, ki omogoča poučevanje in učenje v naravi,
- usposobiti strokovne delavce za izvedbo pouka v naravi, ki bo vključeval tudi smiselno uporabo IKT,
- prispevati h krepitvi motivacije učencev za učenje.

Aktivnosti:

- vodenje projekta,
- usposabljanja osebja,
- mednarodne mobilnosti učencev in osebja,
- evalvacijske in diseminacijske aktivnosti itn.

Rezultati:

- učna pot Zakladi Pišec,
- misija Zakladi Pišec,
- 3 moduli praktičnih izobraževanj za učitelje,
- projektni tedni na temo poučevanja in učenja v naravi itn.

Razmislek o projektu s strani Matjaža Vrešaka, koordinatorja projekta na OŠ Maksa Pleteršnika Pišce

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Mednarodni projekti, ki imajo otipljive rezultate, so za ljudi lažje razumljivi in jih hitreje sprejmejo za svoje. Vendar se za konkretnimi rezultati skrivajo še tisti nezapisani in težje vidni. Kot rezultat, ki pušča sledi projekta še nekaj let po njegovem zaključku, je nedvomno združitev več projektov v projektni teden. V konkretnem primeru gre za preplet vsaj dveh obširnih projektov – Erasmus+ in UNESCO. K omenjenima se pogosto priključijo manjši, manj zahtevni projekti (Moder stol, Suha travišča idr.), ki dodatno oplemenitijo aktivnosti in pozornost projektne ekipe. Z uspešno povezavo teh projektov smo dosegli medsebojno zaupanje v kolektivu, razširili dobro vest, opogumili sodelavce ter z vsem naštetim omogočili nenehno uresničevanje enega izmed glavnih projektnih ciljev obravnavanega projekta – poučevanje v naravi.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

S projektom smo uspešno postavili učno pot Zakladi Pišec, ki vključuje mnogo že znanega ter daje informacijam o kulturni in naravni danosti Pišec skupen imenovalce. Kot je bilo že omenjeno, je ena izmed najbolj pozitivnih posledic projekta predvsem opogumljanje in vplivanje samozavesti strokovnim delavcem. V našem primeru sta se iz ene projektne zgodbe rodili še novi dve – projekt Erasmus+ KA122 in ponovno projekt Erasmus+ KA210 s portugalsko osnovno šolo. Prav tako želimo izpostaviti krepitev jezikovnih kompetenc znotraj kolektiva. Učiteljica razrednega pouka

je imela v srednji šoli izjemne težave pri tujem jeziku. Po izteku prvega projekta Erasmus+ pa se je podala v veliko bolj aktivno vlogo, in sicer vlogo koordinatorice projekta s partnersko šolo s Portugalske, v okviru katerega komunikacija poteka zgolj v angleškem jeziku. V novi vlogi se odlično znajde.

“V našem primeru sta se iz ene projektne zgodbe rodili še novi dve – projekt Erasmus+ KA122 in ponovno projekt Erasmus+ KA210 s portugalsko osnovno šolo.”

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Strokovni delavci so pogosto izpostavljali pomanjkanje izkušenj ter znanj za poučevanje v naravi. Zato smo že v prijavnici načrtovali tristopenjski modul, s katerim smo kasneje okrepili kompetentnost za tovrsten pouk. Praktične delavnice pod okriljem ČŠOD so mnogim pustile dober pečat ter tudi idejno zasnovo za izpeljavo pouka. Med mobilnostmi so lahko tako učenci kot strokovni delavci pridobili vpogled v šolski sistem in ciljno naravnost partnerske organizacije. Zaradi postavitve učne poti v naravi smo lahko izkusili učne poti v Sloveniji in na Hrvaškem. Naša šola

se nahaja v okolju Kozjanskega parka, katerega upravljavalec je podkovan za postavitev in vodenje učnih poti. Pridobljeno znanje smo uspešno implementirali v naše delo. Pohvaliti želimo tudi sodelovanje vodstva na naši šoli. Ob številnih organizacijskih dejavnostih smo imeli v ozadju veliko spodbude, doprinosa z idejami, obenem pa sta ravnateljica in poslovna sekretarka skrbeli za finančni del ter najpomembnejše – komunikacijo z računovodstvom. In še nenazadnje, projekti v naši okolici ne funkcionirajo brez podpore lokalne skupnosti, saj le tako lahko udeležimo rek, ki pravi, da se skupnost ne konča na koncu vasi. Lokalna skupnost nam je prišla naproti pri gostovanju tujih učencev in mentorjev, pri vključevanju v delavniške oblike dela, pri mentoriranju strokovnih delavcev za poučevanje v naravi, pri zbiranju gradiva za postavitev učne poti ... Medsebojna pomoč in sodelovanje se ohranjata tudi v tekočih projektih, na kar smo posebej ponosni.

Navdihujoč trenutek/zgodba

Pri takšnem projektu je težko najti zgolj eno iskrico, pa vendar – kdor išče, ta najde. Delim zapis, ki smo ga pripravili z učenci po evalvaciji prvega projektnega tedna z naslovom Razkošje v travi. Zapis je nastal kot odgovor na sledeče vprašanje: »In kaj smo počeli cel teden?«
»Imeli smo se super, skupaj smo ustvarjali na različnih delavnicah (peli, pekli, kuhali, snemali, risali, izdelovali spominke, izvedli grafično delavnico, kamišibaj predstavo ... in še in še), si ogledali znamenitosti Pišec, odpotovali v Podsredo in na Veternik, izvedli kmečke igre na travi, na katerih smo se družili in tekmovali skupaj s starši, starimi starši, krajani.«

Ljudske pripovedke Slovenije in Avstrije³

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2021-2-SI01-KA210-SCH-000048848

Sodelujoče organizacije in države:

- Turistično in kulturno društvo Naše gore list (Slovenija) – nosilec projekta
- Društvo Dvojna mavrica (Slovenija)
- Marja Černelič, s. p. – osebno in poslovno svetovanje (Slovenija)
- 2. osnovna šola Slovenska Bistrica (Slovenija)
- Vrtec Pedenjped (Slovenija)
- Slowenischer Kulturverband/Slovenska prosvetna zveza (Avstrija)
- Oeffentliche zweisprachige Volksschule 24/Javna dvojezična ljudska šola 24 (Avstrija)
- Slowenischer Schulverein in Klagenfurt – Slovensko šolsko društvo v Celovcu

Trajanje projekta: 1. 3. 2022–29. 2. 2024

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: <https://pripovedke.com/>

Cilji:

- ozavestiti otroke, vzgojitelje, učitelje in širšo javnost o ljudski dediščini in njenih koristih ter s tem omogočiti spremembe na individualni in organizacijski ravni,
- spodbuditi evropsko identiteto in aktivno državljanstvo prek poznavanja lastne kulture,
- spodbuditi osebne, moralno-etične in družbene vrednote z ustvarjalno uporabo ljudskih pripovedk in pravljic na sodelujočih šolah in vrtcih,
- usvojiti tehnike sproščanja,
- izboljšati kakovost dela in praks sodelujočih organizacij ter krepiti njihove zmogljivosti za medsektorsko in transnacionalno delovanje.

Aktivnosti:

- vodenje projekta,
- izbor pripovedk,
- priprava knjige,
- prenos pripovedk na vzgojitelje/učitelje,
- prenos pripovedk s strani vzgojiteljev/učiteljev na otroke,
- ureditev tematskih poti,
- izvedba pilotnega tečaja ljudske dediščine za vzgojitelje/učitelje,
- evalvacijske in diseminacijske aktivnosti itn.

Rezultati:

- knjiga Ljudske pripovedke Slovenije in Avstrije,
- predavanja za vrtce, šole in ostale zainteresirane organizacije Zgodbe potenciale budo,
- priročnik Učitelj, vzgojitelj sem, zato mi je mar za ljudsko dediščino,
- zemljevid tematskih poti itn.

³Nacionalna agencija CMEPIUS je ob pregledu končnega poročila projekt označila kot primer dobre prakse.

Razmislek o projektu s strani Irene Kos, koordinatorice projekta na Turističnem in kulturnem društvu Naše gore list

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Najpomembnejši rezultat našega projekta je, da smo z izdano knjigo Ljudske pripovedke Slovenije in Avstrije ter Priročnikom za vzgojitelje/učitelje (v tiskani in elektronski verziji) postavili temelje, kako tudi v prihodnosti na otroke prenašati kulturno dediščino in z njo krepiti evropsko identiteto, državljanstvo in vrednote, krepiti mednarodno sodelovanje in ob vsem tem poudarjati skrb za okolje in naravo. Pripovedke smo osvetlili s socialno-psihološkega stališča in poudarjali pomen gibanja. Zanimivo je zavedanje, da lahko ljudske pripovedke vključimo v vse predmete (slovenščina, nemščina, matematika, likovni pouk, glasba, narava, družba, tehnika, gospodinjstvo), s tem pa otroke/učence pritegnemo k bolj zavzetemu sodelovanju. Veseli nas, da še naprej poteka sodelovanje med partnerskimi organizacijami v prijateljskem vzdušju ter da sodelujoči vrtci in šole vnašajo ljudsko dediščino v svoje programe in obiskujejo tematske poti. Ker podpiramo zelene prakse, smo vsa gradiva prenesli tudi na splet.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Natalija Kaučič, profesorica nemščine, je poudarila: »Izbrane ljudske pripovedke in različne aktivnosti pred, med in po slšanem so naše učence obogatile z zelo pomembnimi in globokimi sporočili. Pripovedovanje starih slovenskih pripovedk je pripomoglo k povezovanju in sožitju s seboj, z drugimi in z naravo.« Vzgojiteljica Žana Praper pa je izpostavila: »Otroci so se dotaknili tudi teme smrti, ko jim ni uspelo rešiti

vile, vendar so jo potem s skupnimi močmi oživili. Trenutno se posvečamo tudi medgeneracijskemu druženju in otroci večkrat omenijo, da nimajo več babice in dedka. Ob spoznavanju vil smo zelo uživali, vsi otroci pa so pokazali vso svojo plesno, gibalno in dramsko ustvarjalnost, brez izjeme.« Nenazadnje pa podelimo tudi mnenja sodelujočih otrok: »Pravljice so mi zelo všeč in želim si, da bi tudi drugo leto počeli podobne stvari.« »Všeč so mi različni načini, kako smo spoznavali pravljice.«

“Veseli nas, da še naprej poteka sodelovanje med partnerskimi organizacijami v prijateljskem vzdušju ter da sodelujoči vrtci in šole vnašajo ljudsko dediščino v svoje programe in obiskujejo tematske poti.”

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Vsaka od aktivnosti je pomembno prispevala k uspešnosti projekta, od izbire pravih pripovedk, prenosa pripovedk na vzgojitelje/učitelje, najpomembnejši pa je bil prenos pripovedk na otroke/učence in pa seveda tudi trajnostni vidik v obliki knjige Ljudske pripovedke Slovenije in Avstrije. Kulturno in turistično društvo Naše gore list je projekt vodilo ter izbralo pripovedke. Marja Černelič, s. p., je vsebine ljudskih pripovedk prikazala prek področja psihologije, sociologije in pedagogike. Društvo Dvojna mavrica je sodelovalo pri tehnikah sproščanja, Slovenska prosvetna zveza

pa je sodelovala pri izbiri pripovedk in njihovem prenosu na otroke/učence ter organizirala tematske poti. Vzgojitelji/učitelji iz 2. OŠ Slovenska Bistrica, Javne dvojezične ljudske šole 24, Vrtca Pedenjped, Dvojezičnega otroškega vrtca (Vrtec Sonce) so opravili pomembno nalogo s prenosom pripovedk na otroke/učence ter obogatili knjigo in priročnik s slikovnim gradivom in navdihujočimi komentarji. Knjigo Ljudske pripovedke Slovenije in Avstrije smo predstavljali tudi po knjižnicah, zavodih, domovih za upokojence itd. In prav pri vseh smo bili lepo sprejeti, kar samo dokazuje, da ljudska dediščina ne sme utoniti v pozabo.

Navdihujoč trenutek/zgodba

V 2. OŠ Slovenska Bistrica so pripravili razstavo v povezavi s knjigo Ljudske pripovedke Slovenije in Avstrije ter jo umestili v proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku. Proslave smo se udeležili vsi sodelujoči v projektu in bili prijetno presenečeni in počaščeni, da so učenci pripravili kulturni dogodek in razstavo tako, da so se poklonili ljudski dediščini. Zajeli so vseh sedem pripovedk, ki so jih predstavili na svojstven način. Nič manj navdušeni niso bili otroci iz Vrtca Pedenjped, ki so do odhoda v šolo čakali, da se iz jajca, ki so ga našli v gozdu, izleže zmaj.

Foto: Arhiv Turističnega in kulturnega društva Naše gore list

Merim lokalno – vplivam globalno⁴

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2022-1-SI01-KA210-SCH-000081476

Sodelujoče organizacije in države:

- Društvo DOVES – FEE Slovenia (Slovenija) – nosilec projekta
- Osnovna šola Šime Budinića (Hrvaška)
- Osnovna šola Josip Pupačić (Hrvaška)

Trajanje projekta: 1. 12. 2022–31. 5. 2024

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: <https://ekosola.si/erasmus-globe-merim-lokalno-vplivam-globalno/>

Cilji:

- opremiti učitelje in učence oz. dijake s potrebnimi znanji in spretnostmi za pravilno izvajanje mednarodnega programa GLOBE,
- prispevati k vključevanju izobraževanja za trajnostni razvoj v redno šolsko delo ter k večji ozaveščenosti o pomenu izvajanja ukrepov za ohranjanje narave in varstva okolja v vsakodnevem življenju.

Aktivnosti:

- izvedba praktično-izobraževalnih delavnic oz. mednarodnih mobilnosti učiteljev in učencev,
- predstavitve raziskovalnih nalog in primerov dobrih praks,
- analiziranje projekta in priprava smernic za nadaljevanje aktivnosti itn.

Rezultati:

- usposobljeni učitelji in učenci na področju okoljskih tem in ciljev trajnostnega razvoja,
- video vodiči in raziskovalne naloge učencev,
- primeri dobrih praks učiteljev itn.

⁴Nacionalna agencija CMEPIUS je ob pregledu končnega poročila projekt označila kot primer dobre prakse. Prav tako je bil projekt leta 2025 nagrajen s priznanjem kakovosti – jabolkom kakovosti.

Razmislek o projektu s strani Jasmine Mlakar, koordinatorice projekta na Društvu DOVES – FEE Slovenia

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Najpomembnejši rezultat projekta je bilo opolnomočenje učiteljev, učencev in dijakov za samostojno izvajanje meritev GLOBE ter vključevanje teh aktivnosti v redno delo šol. Udeleženci so pridobili praktična znanja, samozavest in nove ideje, ki jih širijo med sodelavce in vrstnike. Trajne sledi projekta so vidne v večji kompetentnosti učiteljev, stalni uporabi pripravljenih gradiv, nadaljnjem izvajanju meritev in vključevanju vsebin v redno šolsko delo (redni pouk, izbirni predmeti, razširjeni program, dejavnosti za nadarjene, tabori). Poseben rezultat so video vodiči, ki so jih pripravili učenci/dijaki in so na voljo, se redno uporabljajo in so v veliko pomoč zlasti novim šolam pri uvajanju aktivnosti GLOBE. Partnerji so s projektom okrepili sodelovanje in ustvarili mrežo, ki deluje tudi po njegovem zaključku. Druge spremembe so se pokazale v večji odprtosti za sodelovanje, izmenjavi dobrih praks, krepitvi medkulturnih kompetenc ter uporabi digitalnih orodij. Projekt je spodbudil trajnostne prakse, dvignil motivacijo učencev in izboljšal klimo vključenih organizacij.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Ena od sodelujočih učiteljic je priznala, da jo je bilo na začetku strah – protokoli in meritve so se ji zdeli prezaleteni, dvomila je, ali bo zmogla. A ko je spoznala praktične primere, je ugotovila, da se aktivnosti da prilagoditi in preprosto vključiti v pouk. Strah je hitro zamenjalo navdušenje. S svojim razredom se je opogumila za sodelovanje v

mednarodni kampanji »Water bodies challenge«, kjer so bili nagrajeni. To ji je dalo nov zagon – danes celo opravlja izpit za trenerko GLOBE. Njena zgodba kaže, kako lahko projekt iz strahu rodi samozavest in strokovno rast. Projekt je vsem sodelujočim prinesel nova strokovna znanja za izvajanje meritev GLOBE, večjo samozavest pri vključevanju vsebin v pouk ter izmenjavo dobrih praks. Partnerji so pridobili ideje, ki jih prenašajo v svoje projekte in izobraževanja, ter okrepili mednarodno sodelovanje.

*“Tisti trenutek, ko vidiš
bleščeče se oči mladih, ki
dokazujejo, da so se res nekaj
naučili in da to radi počnejo,
je neprecenljiv.”*

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Najbolj dragocene aktivnosti so bile mednarodne mobilnosti in praktično-izobraževalne delavnice, na katerih so slovenski in hrvaški učitelji ter učenci/dijaki izvajali meritve in si izmenjevali izkušnje. Učitelji so pridobili samozavest za uporabo protokolov GLOBE, učenci in dijaki pa navdušenje nad raziskovanjem in sodelovanjem s sovrstniki iz druge države. Vodstva vseh šol so projekt podprla z omogočanjem udeležbe in organizacijsko pomočjo ter s spodbujanjem vključevanja novih vsebin v pouk. O projektu so bile pripravljene številne objave na šolskih in partnerskih spletnih straneh

ter družbenih omrežjih, ki so naletele na zelo pozitiven odziv. Starši so bili hvaležni, da so njihovi otroci pridobili praktične izkušnje in mednarodne stike, lokalne skupnosti pa so projekt prepoznale kot primer dobre prakse povezovanja znanosti, izobraževanja in trajnostnega razvoja. Pomemben rezultat so tudi video vodiči, ki so dostopni v mednarodni mreži GLOBE in pomembno prispevajo k širjenju rezultatov ter povezovanju šol po svetu. Prejeli so veliko pozitivnih odzivov tako od novih šol, ki si z njimi lajšajo prve korake pri meritvah, kot tudi od tujih partnerjev, ki jih uporabljajo pri svojem delu.

Navdihujoč trenutek/zgodba

Iskrice projekta so bile prve GLOBE igre v Sloveniji. Ko smo gledali učence/dijake, kako samozavestno predstavljajo raziskovalne naloge in z navdušenjem sodelujejo v praktičnih igrah, smo začutili, da se ves trud izplača. Tisti trenutek, ko vidiš bleščeče se oči mladih, ki dokazujejo, da so se res nekaj naučili in da to radi počnejo, je neprecenljiv. Še posebej, ker so bili ob njih tudi hrvaški partnerji, kar je igram dalo pravo mednarodno dimenzijo in občutek povezanosti. Dogodek je pokazal, da se znanje najlepše utrjuje skozi igro, sodelovanje in prijateljstvo.

Foto: Arhiv Društva DOVES – FEE Slovenia

Učilnica v naravi in narava v učilnici

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2022-1-SI01-KA210-SCH-000083531

Sodelujoče organizacije in države:

- Osnovna šola Kašelj (Slovenija) – nosilka projekta
- Sehit Uzman Cavus Ali Akdagan Ilkokulu (Turčija)
- IV Osnovno učilište »Dimcho Debelyanov« (Bolgarija)

Trajanje projekta: 1. 9. 2022–31. 8. 2024

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: <https://oskaseljerasmus.weebly.com/o-projektu.html>

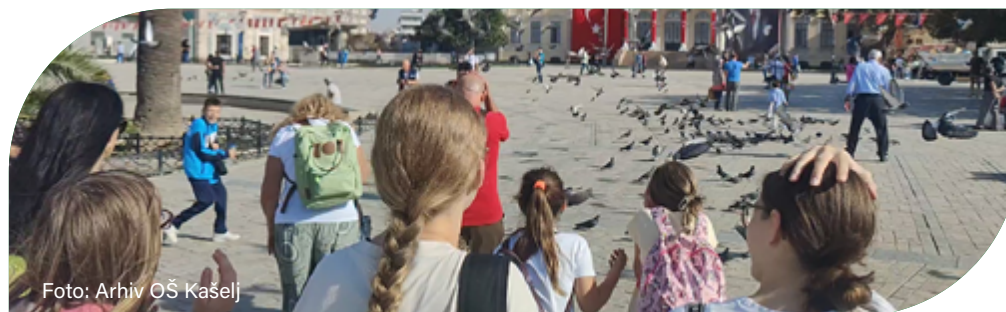

Foto: Arhiv OŠ Kašelj

Cilji:

- usposobiti učitelje za drugačen način poučevanja (na prostem oz. v naravi) in povečati število učnih ur pouka na prostem oz. v naravi,
- spodbuditi učence k preživljanju več prostega časa v naravi in okrepiti njihovo znanje o vrtnarjenju,
- spodbuditi skrb za okolje, družbeno odgovorno vedenje ter spoštovanje narave in vseh živih bitij.

Aktivnosti:

- izdelava učilnic na prostem,
- mednarodne mobilnosti osebja in učencev,
- priprava e-knjige, brošure in spominske igre,
- izvedba ostalih diseminacijskih aktivnosti itn.

Rezultati:

- 3 učilnice na prostem z vrtom,
- brošura z vrtnarskim besednjakom (v štirih jezikih),
- spominska igra,
- zbirka e-knjig z učnim gradivom za poučevanje in učenje na prostem,
- projektna spletna in Facebook stran,
- nove šolske dejavnosti – vrtnarjenje, dan šolske tržnice itn.

Razmislek o projektu s strani Maje Bergant, koordinatorice projekta na OŠ Kašelj

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Najpomembnejši rezultat projekta je bila vzpostavitev treh učilnic na prostem, ki so postale trajni del šolskega prostora in so omogočile znatno povečanje poučevanja na prostem – v Sloveniji za 53 %, v Turčiji in Bolgariji pa za več kot 50 %. To je bil temelj za drugačen način poučevanja, večjo motivacijo učiteljev in globlje znanje učencev o naravi, vrtnarjenju in trajnostnih praksah. Projekt je pustil močan pečat na vseh partnerskih šolah: učilnice na prostem se redno uporabljajo ne le za pouk, ampak tudi za prireditve (bralni dnevi, športni dogodki, bazarji ipd.). Učitelji so razvili nove didaktične pristope in metode poučevanja v naravi, ki se uporabljajo tudi po koncu projekta. Nastal je zbornik primerov dobrih praks, ki je prav tako v uporabi pri nadaljnjem delu. Projekt je spodbudil večjo povezanost in sodelovanje učiteljev (to je opazno pri pripravljenosti na senčenje in delitvi izkušenj), krepitev medkulturnih kompetenc skozi mobilnosti in bivanje učencev pri gostiteljskih družinah, razvoj zelenih praks (vrtnarjenje, senzorne poti, hoteli za žuželke), povečano uporabo digitalnih orodij (ankete Google Forms, aplikacija WriteReader), spremembo miselnosti glede pomena narave, trajnosti in aktivnega vključevanja učencev v učno okolje.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Tri učenke iz naše šole so bile v Izmirju prvič nastanjene pri turških družinah. Med njimi je bila tudi učenka iz enostarševske družine. Sprva so

bile prestrašene, a so se hitro vživele v novo okolje, spoznale drugačen način življenja in postale samozavestnejše – še posebej pri rabi angleščine, saj so ugotovile, da njihovo znanje presega znanje vrstnikov. Ta preobrat je pustil poseben pečat. Učitelji so se usposobili za poučevanje na prostem, pridobili nove metode in ideje prek sledenja na delovnem mestu v tujini, okrepili svoje jezikovne in digitalne kompetence ter postali bolj povezani. Partnerske šole so poročale, da so učitelji po zaključenem projektu bolj samozavestni, motivirani in pripravljeni na inovativne pristope.

“Učitelji so razvili nove didaktične pristope in metode poučevanja v naravi, ki se uporabljajo tudi po koncu projekta. Nastal je zbornik primerov dobrih praks, ki je prav tako v uporabi pri nadaljnjem delu.”

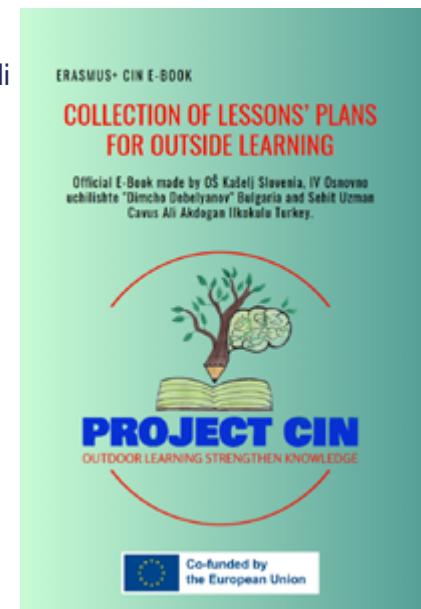
Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Najdragocenejše projektne aktivnosti so bile vzpostavitev učilnic na prostem, mednarodne mobilnosti učencev in učiteljev, sledenje na delovnem mestu, ustvarjalne delavnice (mozaične mize, senzorne poti, hoteli za žuželke) ter Šolska tržnica kot povezovalni dogodek s starši in lokalno skupnostjo. Vodstva partnerskih šol so nudila močno podporo – od organizacije in logistike do aktivnega spremljanja napredka. Ravnatelji so sodelovali na srečanjih, skrbeli za izvedbo nalog ter spodbujali

učitelje k sodelovanju in inovativnosti. Skupaj z mednarodno usmerjevalno skupino so zagotavljali tekoče izvajanje projekta. Učenci in njihovi starši so bili v projekt vključeni od začetka; starši so celo pomagali pri nastanitvah tujih učencev in oblikovanju logotipa projekta. Lokalna skupnost je projekt spremljala prek Šolske tržnice, otvoritev učilnic na prostem ter medijskih prispevkov. Odzivi so bili izjemno pozitivni – izraženi so bili ponos, navdušenje in želja po nadaljevanju podobnih dejavnosti.

Navdihujoč trenutek/zgodba

Ko smo v Ljubljani pripravili slovesno otvoritev učilnice na prostem, je šola zaživela v pravem prazničnem vzdušju. Učenci so predstavljali vrt, okolico in izdelke, učitelji pa so se vključili pri stojnicah, športnih igrah in srečelovu. Program so oblikovale vse partnerske šole, kar je le še poudarilo občutek povezanosti. Dogodek so obiskali starši, predstavniki lokalne skupnosti in celo turška veleposlanica. Vsaka šola je pripravila svojo stojnico, kjer so obiskovalci lahko spoznavali posebnosti treh na videz zelo različnih, a v vrednotah in poslanstvu podobnih šol in držav.

Krive so čebele⁵

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2022-1-SI01-KA210-SCH-000083793

Sodelujoče organizacije in države:

- Osnovna šola Nove Jarše (Slovenija) – nosilka projekta
- Osnovna škola Slatine (Hrvaška)

Trajanje projekta: 1. 9. 2022–31. 8. 2024

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: <https://www.os-novejarse.si/mednarodni-projekti-erasmus/>

Cilji:

- okrepiti okoljsko ozaveščenost in trajnostne kompetence pripadnikov obeh sodelujočih šol,
- spodbuditi učence k aktivnemu ohranjanju narave, razumevanju pomena čebel za ekosistem in prehransko varnost ter k odgovornemu odnosu do okolja,
- okrepiti razumevanje evropske identitete in solidarnosti ter s tem prispevati k osebnemu in socialnemu razvoju učencev,
- okrepiti medkulturne kompetence in medgeneracijsko sodelovanje.

Aktivnosti:

- izgradnja čebelje senzorne poti,
- priprava koncertov v Ljubljani in Splitu,
- mednarodne mobilnosti učencev in učiteljev,
- priprava knjižice medenih receptov,
- izvedba ostalih diseminacijskih aktivnosti itn.

Rezultati:

- čebelja senzorna pot,
- knjižica medenih receptov,
- dvojezični videospot o opraševalcih,
- veččutna knjiga Krive so čebele,
- maskota projekta,
- koncert v Ljubljani in Splitu itn.

⁵Nacionalna agencija CMEPIUS je ob pregledu končnega poročila projekt označila kot primer dobre prakse.

Razmislek o projektu s strani Maje Strel, članice projektne ekipe, in Emirja Jušiča, ravnatelja OŠ Nove Jarše

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Najpomembnejši rezultat projekta je čebelja senzorna pot, ki je postala trajen učni pripomoček s ciljem, da postane tudi del Čebelje poti v Ljubljani. Simbolizira trajnostne vrednote, omogoča učenje z vsemi čuti, vključuje učilnico na prostem in povezuje šolo z lokalno skupnostjo. Med rezultati izpostavljam še veččutno knjigo Krive so čebele v Braillovi pisavi in zvočni obliki, knjižico medenih receptov v treh jezikih, maskoto čebelo Milo in dvojezični videospot o opravevalcih. Projekt je okrepil ekološko zavest, digitalne in jezikovne kompetence učencev ter didaktične spretnosti učiteljev. Uvedel je nove celostne oblike projektnega in izkustvenega učenja, povečal sodelovanje s starši, lokalno skupnostjo in širšo javnostjo ter z drugimi vzgojno-izobraževalnimi institucijami. Spodbudil je enakopravno vključevanje otrok iz ranljivih skupin. Šolska klima se je izboljšala, partnerski odnosi pa utrdili v duhu solidarnosti, odprtosti in evropske povezanosti. Projekt je ob podpori partnerske organizacije OŠ Slatine pridobil mednarodno razsežnost, prejel je evropsko jezikovno priznanje in je kot primer dobre prakse postavil pomembne temelje za prihodnje nadgradnje našega dela.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Ko smo učencem predstavili projekt in jih pozvali k sodelovanju, se je v delo aktivno vključila ena od učenk, ki je sodelovala pri nastanku in realizaciji senzorne knjige, kjer je opravila večino kreativnega dela. Na podlagi opravljenega dela in njene

aktivnosti pri projektu smo jo povabili, da se nam pridruži pri izvedbi koncerta v Splitu. Na pot se ni odpravila zgolj kot opazovalka, pač pa je skrbela za pozitivno klimo, na koncu pa je tudi nastopila na koncertu in dodala svoj kamenček v mozaiku. Projekt nam je pokazal, kako malo je treba, da so rezultati sodelovalnega dela vidni in da nič ni samo po sebi umevno. Vsebine smo izvajali z mislimi na posebnosti obeh projektne partnerjev. V skladu s tem smo tudi skupaj prilagajali vsebine, nenehno pa je bil prisoten občutek tako osebnostne kot tudi skupne profesionalne rasti.

“Projekt je, med drugim, okrepil ekološko zavest, digitalne in jezikovne kompetence učencev ter didaktične spretnosti učiteljev, spodbudil pa je tudi enakopravno vključevanje otrok iz ranljivih skupin.”

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Najdragocenejše aktivnosti so bile mednarodne mobilnosti učencev in učiteljev, postavitve čebelje senzorne poti, snovanje dvojezične pesmi in videospota o opravevalcih, ustvarjanje veččutne knjige in knjižice receptov ter izvedba koncertov v Ljubljani in Splitu, ki so povezali celostno izkustveno učenje, ustvarjalnost in medkulturni dialog. Vodstvu obeh šol sta projekt podpirali s strateškimi odločitvami, organizacijo logistike, sodelovanjem pri

dogodkih in aktivnim spremljanjem dela projektne timov. V projekt so bili vključeni učenci vseh razredov, njihovi starši, številni strokovni delavci in lokalna skupnost, ki je sooblikovala delavnice in dogodke. Senzorno pot nadgrajujemo s ciljem, da postane del Čebelje poti v Ljubljani, veččutna knjiga in knjižica receptov se uporabljata pri pouku in razveseljujeta obiskovalce šole kot darili, koncerti pa so dosegli širok odmev v javnosti ter povečali prepoznavnost obeh šol. Projekt je dvignil strokovno raven zaposlenih, ki so obogatili svoje digitalne, didaktične in jezikovne kompetence, ter utrdil temelje za trajno nadaljevanje dejavnosti in širitev pridobljenih izkušenj.

Navdihujoč trenutek/zgodba

Med otroki, ki so potovali na nastop v Split, jih je bilo kar nekaj, ki še nikoli niso bili tako daleč. Nekateri še nikoli niso videli morja. Časa za pripravo na koncert ni bilo veliko, otroci pa so nam s svojim odgovornim pristopom zelo pomagali. Koncert v Splitu je bil kot iz škatlice najslajših medenjakov. Obiskovalci koncerta so dejali, da je bil to vrhunsko izveden koncert, ki je pobožal mesto Split. Z nastopom so otroci občinstvu poslali sporočilo, kako lep je naš planet in kako pomembno je skrbeti za okolje, v katerem živimo. Nič ni samo po sebi umevno, ne življenje ne naš zeleni planet.

Foto: Arhiv OŠ Nove Jarše

Green little heroes⁶

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2022-1-SI01-KA210-SCH-000083352

Sodelujoče organizacije in države:

- Vrtec Galjevica (Slovenija) – nosilka projekta
- Základní škola a mateřská škola Ostrava-Bělský Les, B. Dvorského 1, příspěvková organizace (Česka)
- Dječji vrtić Obzori (Hrvaška)
- Tartu Lasteaed Hellik (Estonija)
- 46th Primary School of Heraklion (Grčija)

Trajanje projekta: 1. 10. 2022–30. 9. 2024

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2022-1-SI01-KA210-SCH-000083352>

Cilji:

- ozaveščanje otrok o pomenu zelenih znanj in spretnosti ter o potrebi po varstvu okolja,
- spodbujanje zaposlenih, otrok in njihovih družin ter ostalih članov lokalnih skupnosti k sprejemanju okolju prijaznih navad,
- ozaveščanje o konceptu »zmanjšati, reciklirati in znova uporabiti«,
- združevanje oseb različnih generacij, kultur in iz različnih socialnih okolij za skupno reševanje okoljskih izzivov,

- spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnih pristopov,
- spodbujanje zelenega turizma,
- razvoj ključnih kompetenc strokovnih delavcev,
- opolnomočenje strokovnih delavcev na področju inovativnih metod poučevanja, izboljšanje njihove digitalne pismenosti in povečanje vključevanja orodij IKT v poučevanje,
- podpiranje strokovnega in osebnega razvoja strokovnih delavcev,

- spodbujanje strokovnih delavcev k zdravemu, trajnostnemu načinu življenja,
- krepitev vezi med otroki, strokovnimi delavci, starši in lokalnimi skupnostmi.

Aktivnosti:

- izvedba srečanj s starši,
- mednarodne mobilnosti osebja,
- izvedba »zelenih dni«,
- izvedba zaključne konference itn.

Rezultati:

- zbirka didaktičnih gradiv na temo trajnosti, zelenih spretnosti in okoljske ozaveščenosti,
- turistični vodniki za partnerske države,
- zbirka tradicionalnih iger iz partnerskih držav,
- projektni dnevnik,
- maskota projekta,
- zbornik zaključne konference itn.

⁶Nacionalna agencija CMEPIUS je ob pregledu končnega poročila projekt označila kot primer dobre prakse.

Razmislek o projektu s strani Žive Krapež Jeraj, koordinatorice projekta v Vrtcu Galjevica

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Vse rezultate še vedno uporabljamo, a turistični vodniki so pustili najmočnejši pečat. Že med nastajanjem so spodbujali trajnostne izlete, raziskovanje okolice, deljenje idej med starši in povezovanje skupnosti. Postali so ne le vir informacij, temveč tudi način vključevanja in krepitve pozitivnih navad. V vseh partnerskih organizacijah so navdihnili nove zbirke priporočil in igre za odkrivanje kulturne dediščine. Tudi druga gradiva živijo naprej. Nastajajo nova didaktična gradiva, partnerji si redno izmenjujemo ideje, izvedenih je bilo več izmenjav zaposlenih za krepitev strokovnih kompetenc in digitalnih spretnosti. Projekt je pustil trajne sledi. Starši še vedno prinašajo predloge, v Estoniji deluje izmenjevalnica oblačil, na Hrvaškem občasno izmenjevalnica igrač. Najlepši učinek pa je občutek, da smo vsi – otroci, starši ter vzgojitelji in učitelji – res postali »zeleni junaki«, ki še naprej soustvarjamo lepši svet.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Na tem mestu izpostavljamo zgodbo o »belih zajčkah« iz našega vrtca. Otroci so vsak dan beležili prihod peš ali s kolesom in tekmovali, kdo bo zbral več zajčkov. Navdušenje je kmalu preraslo v družinsko aktivnost, saj so se, hočeš-nočeš, vključili tudi starši. Družina iz nekoliko bolj oddaljene občine se je celo odločila, da bodo en dan v tednu prišli v vrtec in službo z avtobusom, čeprav to zanje pomeni velik organizacijski zalogaj.

Projekt je močno vplival tudi na strokovno delo. Vsi partnerji smo pridobili vodstvene, organizacijske in komunikacijske spretnosti, izpopolnili svoje znanje o trajnosti, okrepili digitalne kompetence in ugotovili, da gremo lahko z vsako aktivnostjo še globlje. Projekt je postal vir navdiha, ki še vedno spodbuja inovacije, sodelovanje in trajne spremembe v praksi.

“Odzivi staršev in lokalne skupnosti so bili povsod izjemno pozitivni, polni predlogov in pobud za nadaljnje delo ter dokaz, da so zelene veščine tema, ki povezuje generacije.”

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Za zaposlene so bila najdragocenejša mednarodna srečanja, ki so vedno vključevala izobraževanja, delavnice in hospitacije. Udeleženci so pridobili konkretna znanja, primere dobrih praks in motivacijo za nadaljnje strokovno usposabljanje ter samostojno poglobljanje znanja. Otrokom je največ pomenilo sodelovanje na Zoom srečanjih s sovrstniki iz drugih držav, kjer so prek igre in ustvarjalnosti pokazali svoje znanje, dobili nove ideje, spoznali nove pristope k trajnosti ter se povezali v pravo evropsko skupnost. Za lokalno okolje pa so bili ključni »zeleni dnevi« ter zaključna konferenca, saj so omogočili vpogled v projekt,

predstavitev rezultatov in izmenjavo idej. Odzivi staršev in lokalne skupnosti so bili povsod izjemno pozitivni, polni predlogov in pobud za nadaljnje delo ter dokaz, da so zelene veščine tema, ki povezuje generacije. Projekt pa ne bi bil tako uspešen brez podpore vodstev vseh partnerskih organizacij. Ravnatelji in pomočniki so aktivno spremljali projekt, se udeležili srečanj doma in v tujini ter ves čas nudili spodbudo in oporo koordinatorjem.

Navdihujoč trenutek/zgodba

Iskrica, ki nas je posebej zaznamovala, prihaja iz Grčije. Učenci prve triade so se opremili s transparenti in skupaj z učitelji odšli na sprehod od šole do mestne hiše ter opozarjali na pomen trajnosti. Za njihovo pobudo je izvedel tudi župan, ki je učitelje, učence in predstavnike šole povabil na pogovor, kjer so učenci sami predstavili ideje za čistejši in prijaznejši šolski okoliš. Ta dogodek je bil ganljiv dokaz, da lahko tudi najmlajši s preprostimi dejanji spodbudijo spremembe, kot majhen kamenček, vržen v vodo, ki na gladini riše vedno širše kroge.

Foto: Arhiv Vrtca Galjevica

Gozdovi izobražujejo in povezujejo vse in vsakogar

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2022-2-SI01-KA210-SCH-000096589

Sodelujoče organizacije in države:

- Srednja gozdarska, lesarska in zdravstvena šola Postojna (Slovenija) - nosilka projekta
- Svetovanje, izobraževanje in oblikovanje, Zdenka Žakelj, s. p. (Slovenija)
- Osnovna šola Miroslava Vilharja Postojna (Slovenija)
- Večstopenjska šola Opčine – Istituto comprensivo con lingua d'insegnamento slovena (Italija)

Trajanje projekta: 1. 3. 2023–30. 11. 2024

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2022-2-SI01-KA210-SCH-000096589>

Cilji:

- oblikovati didaktične programe, ki se bodo izvajali v učilnici v naravi (gozdu) za otroke z manj priložnostmi, predvsem z migrantskim ozadjem, učnimi težavami in vedenjskimi izzivi,
- usposobiti učitelje za izvajanje omenjenih programov (z uporabo inovativnih in digitalnih metod),
- izboljšati vključenost in dobrobit otrok z manj priložnostmi,

- zmanjšati stresne dejavnike, izboljšati psihosocialno počutje ter povečati učni uspeh otrok,
- spodbuditi medkulturno sodelovanje, razumevanje raznolikosti in evropskih vrednot.

Aktivnosti:

- zasnova in razvoj prilagojenih programov gozdne pedagogike za različne starostne skupine,
- izvedba usposabljanja učiteljev,

- pilotna izvedba omenjenih programov,
- izgradnja učilnic v naravi,
- mednarodne mobilnosti učencev/dijakov in osebja itn.

Rezultati:

- 7 programov gozdne pedagogike za učence različnih starostnih skupin, vključno z učenci z manj priložnostmi,
- priročnik z delovnimi listi (v treh jezikih),
- učilnice v naravi itn.

Razmislek o projektu s strani Tamare Urbančič, koordinatorice projekta na Srednji gozdarski, lesarski in zdravstveni šoli Postojna

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Najpomembnejši rezultat projekta je razvoj sedmih novih programov gozdne pedagogike, ki so izdani v treh jezikih v priročniku za učitelje z dodatkom delovnih listov. Ta rezultat predstavlja konkretno, trajno in prenosljivo orodje za delo z učenci z manj priložnostmi. V okviru projekta je bil omenjen rezultat preizkušen v praksi in ocenjen kot učinkovit pri poučevanju v naravi ter je s tem postavil temelj za nadaljnje projekte na področju gozdne pedagogike. Programi in metodologija gozdne pedagogike se še naprej uporabljajo v rednih dejavnostih šole in partnerskih institucij (delavnice, dnevi dejavnosti ...). Projekt je spodbudil nadgradnjo vsebin, npr. gozdna terapija. Projekt je pomembno vplival na razvoj sodelovanja med vključenimi organizacijami, saj je doprinesel k večji povezanosti med partnerji in okrepljeni pripravljenosti za sodelovanje v mednarodnih projektih. Spodbudil je trajnostno naravnost v delovanju organizacij – več pozornosti se namenja zelenim praksam in vključevanju vsebin o naravi v vzgojno-izobraževalno delo. Izboljšale so se tudi digitalne kompetence udeležencev. Na osebni ravni je projekt prispeval k večji občutljivosti za pomen naravnega okolja na dobro počutje človeka.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Delim vtis enega od učiteljev: »Učenci so pogosto ob vrnitvi v šolo spraševali, kdaj bomo ponovno šli v gozd, oziroma so izrazili žalost, ker se je dejavnost za

tisti dan končala. Pogosto so tekmovali v nabiranju večje palice, lista, kamna ... na splošno so bili bolj pripravljeni sodelovati pri dejavnostih.« V splošnem je projekt okrepil strokovne kompetence sodelujočih na področju poučevanja v naravi, medkulturnega sodelovanja in trajnostnih praks ter spodbudil izmenjavo znanj med partnerji, kar se odraža v kakovostnejšem strokovnem delu. Prav tako so učitelji dobili motivacijo za nadaljnje usposabljanje za poučevanje v naravi.

“Odzivi so bili izjemno pozitivni – projekt so prepoznali kot dragocen prispevek k povezovanju ljudi z naravo, razvoju trajnostnih vrednot ter k promociji območja in vključenih organizacij.”

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Najbolj dragocene so bile praktične delavnice, usposabljanja in izmenjave dobrih praks, kjer so udeleženci v naravnem okolju spoznavali pristope gozdne pedagogike ter razvijali konkretne programe za delo z mladimi. Mednarodna srečanja so okrepila strokovno mreženje in prenos znanja. Vodstvo vseh organizacij je projekt aktivno podpiralo z vključevanjem v pripravo, logistiko in promocijo dejavnosti. O projektu so bili redno obveščeni dijaki, starši in lokalna skupnost, in sicer

prek šolskih kanalov, medijev in javnih dogodkov. Odzivi so bili izjemno pozitivni – projekt so prepoznali kot dragocen prispevek k povezovanju ljudi z naravo, razvoju trajnostnih vrednot ter k promociji območja in vključenih organizacij.

Navdihujoč trenutek/zgodba

»Učiteljica, on govori!« To so bile besede sošolcev fantka, ko so ga v drugem razredu prvič slišali, da je spregovoril pred vsemi. In seveda so bili presenečeni, saj ga do takrat še niso slišali govoriti. To je bil namreč sramežljiv, tih fantek, ki v prvem razredu, kljub prizadevanju in prigovarjanju učiteljice, pred sošolci v razredu ni spregovoril. Prav tako ni odgovoril na vprašanje, ki mu ga je zastavila učiteljica. V drugem razredu pa so začeli z izvajanjem pouka v naravi dvakrat mesečno. In po dveh mesecih je »spregovoril«, sedaj pa govori kot »raztrgan dohtar«.

Foto: Arhiv SGLZŠ Postojna

Play outside

Vrsta in številka projekta Erasmus+: manjša partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2022-2-SI01-KA210-SCH-000102142

Sodelujoče organizacije in države:

- Vrtec Jelka (Slovenija) – nosilec projekta
- Mustafa Kemal Atatürk İlkokulu (Turčija)
- Grădinița cu Program Prelungit Nr. 1 Călimănești (Romunija)

Trajanje projekta: 1. 1. 2023–31. 12. 2024

Sredstva EU: 60.000,00 EUR

Spletna stran: https://vrtec-jelka.si/aktualno_iz_nasih_enot/1370/erasmus_projekt_play_outside/

Cilji:

- pri otrocih zmanjšati zasvojenost z zasloni in čas pred zasloni z zanimivimi dejavnostmi na prostem in poglobljanjem njihove povezanosti z naravo, z vzpostavljanjem pristnih medosebnih stikov in s krepitvijo komunikacijskih veščin,
- spodbujati igro na prostem in ozaveščati o pozitivnem vplivu dejavnosti v naravi na dobro počutje,
- spodbujati radovednost in ustvarjalnost skozi raziskovanje in igro na prostem,
- omogočati izkustveno učenje pri vsebinah, povezanih z naravo,

- razvijati okoljsko ozaveščenost in trajnosten način življenja,
- spodbujati medkulturno razumevanje, strpnost in spoštovanje.

Aktivnosti:

- mednarodne mobilnosti osebja,
- aktivnosti z otroki na prostem,
- objava projekta na portalu eTwinning,
- priprava različnih brošur,
- izvedba različnih dogodkov ter priprava ostalih diseminacijskih gradiv in vsebin itn.

Rezultati:

- brošura *Play Outside* (pregled vseh projektnih aktivnosti),
- brošura *Games We Play* (tradicionalne igre na prostem),
- brošura *Climate Change – Things We (Can) Do: Practical Sustainability Steps* (podnebne spremembe, možni ukrepi),
- brošura *The Journey of Plants – Exploring Plant Life Cycles* (rastline in njihovi življenjski cikli),
- brošura *Naming the Leaves – Learning Biodiversity* (učenje biotske raznovrstnosti) itn.

Razmislek o projektu s strani Petre Kočar, koordinatorice projekta v Vrtcu Jelka

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Najpomembnejši rezultat projekta Play Outside je celostna sprememba pedagoške prakse – prehod k uravnoteženi rabi tehnologije ter k rednemu učenju in igri na prostem. Projekt je povečal zavedanje o negativnih učinkih pretirane rabe zaslonov ter poudaril pomen pristnih odnosov, gibanja in stika z naravo. Ključen dosežek je širjenje osveščenosti o smiselni uporabi sodobnih tehnologij v predšolski vzgoji ter priprava konkretnih primerov njihove uporabe. Z rednimi izmenjavami dobrih praks, vnašanjem izboljšav in njihovim prenosom v prakso smo krepili pomen bivanja na prostem, proste igre in zelenega prehoda s poudarkom na zmanjševanju odvisnosti od zaslonov. Vzpostavili smo dejavnosti, ki spodbujajo radovednost, ustvarjalnost in trajnostno delovanje. Mednarodno sodelovanje je okrepilo medkulturno odprtost in strokovna povezovanja, zeleni prehod vrtca in gibalni pristopi pa so postali del vsakodnevne prakse vrtca ter so prispevali k večji povezanosti otrok, staršev in strokovnih delavcev.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Predšolski otroci so pokazali izjemno navdušenje nad aktivnostmi. Sodelovali so v raziskovalnih dejavnostih v oddelku, na prostem in v naravi, z veseljem pa so sodelovali tudi na on-line srečanjih s partnerskimi vrtci, kjer so pripravljali različne izzive, igre in dejavnosti za svoje vrstnike. S tem so razvijali sodelovanje, samostojnost, ustvarjalnost in igro na prostem, stran od ekranov. Posebej so izstopale dejavnosti, ki spodbujajo ohranjanje okolja, igro z

naravnimi materiali, raziskovanje preteklosti skozi tradicionalne igre ter iskanje trajnostnih rešitev za prihodnost. Strokovni delavci so poglobljali pedagoško znanje, uvajali inovativne pristope in izkustveno učenje ter skupaj s partnerji gradili učeče se organizacije, kar je trajno obogatilo njihovo delo in prispevalo k trajnostnim spremembam v vrtcu.

“Strokovni delavci so se opolnomočili za nadaljnje projektno delo in mednarodno povezovanje, kar ima izjemen pomen za trajnostni razvoj vrtca.”

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Najdragocenejše aktivnosti so bile mednarodne mobilnosti, skupne delavnice in praktične raziskovalne dejavnosti, ki so omogočile izmenjavo dobrih praks, razvoj novih idej za aktivnosti na prostem ter spodbujanje ustvarjalnosti, samostojnosti in sodelovanja otrok. Vodstvo vrtca je projekt močno podprlo in aktivno sodelovalo pri vseh dejavnostih, in sicer z zagotovitvijo strokovnega časa, organizacijo javnih predstavitev in vključevanjem ugotovitev v letno delovno načrtovanje, kar je prispevalo k trajnostnemu učinku. Projekt so redno spremljali otroci, starši in lokalna skupnost, ki so se aktivno vključili v predstavitve in dejavnosti. Odzivi so bili zelo pozitivni. Starši so izpostavili večjo umirjenost, zadovoljstvo in motivacijo otrok, pohvalili pa so tudi spodbujanje

igre na prostem, trajnostnega razmišljanja in sodelovanja med vrtci. Ključen rezultat projektnega dela je prenos pridobljenega znanja v nadaljnja sodelovanja in povezovanja na lokalni in mednarodni ravni. Spoznanja o smiselni rabi sodobne tehnologije smo uspešno prenesli v tri nove razvojne projekte, vsa pa so postala del naše redne pedagoške prakse. Strokovni delavci so se opolnomočili za nadaljnje projektno delo in mednarodno povezovanje, kar ima izjemen pomen za trajnostni razvoj vrtca.

Navdihujoč trenutek/zgodba

Najbolj navdihujoč trenutek projekta se je zgodil na prvem srečanju v živo, ki smo ga gostili v našem vrtcu. Vsak partner je pripravil tradicionalne igre na prostem, ki smo se jih igrali z otroki gostujočega vrtca in ostalimi otroki. Najbolj zabavno in presenetljivo je bilo, ko smo vsi trije nevede pripravili enake igre: Ristanc, Zemljo krast in Ali je kaj trden most. Ta trenutek je pokazal, da smo si kljub jezikovnim in kulturnim razlikam zelo podobni. Za naše partnerje in številne vzgojitelje našega vrtca je bilo to prvo mednarodno sodelovanje. Dogodek je sprostil sodelovanje, povezoval otroke in strokovne delavce ter ustvaril trajna prijateljstva, ki trajajo še danes.

Foto: Arhiv Vrtca Jelka

Sodelovalna partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja

ARiSE: The Right(s) School

Vrsta in številka projekta Erasmus+:

sodelovalna partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2021-1-SI01-KA220-SCH-000034499

Sodelujoče organizacije in države:

- Andragoški zavod Ljudska univerza Velenje (Slovenija) – nosilka projekta
- Innovation Education Lab (Romunija)
- To Hamogelo tou Paidiou (Grčija)
- Centre Eight Education & Research Organisation (Grčija)
- Sociedade Promotora De Estabelecimentos De Ensino (Portugalska)
- Center for Social Innovation Ltd. (Ciper)
- Panepistimio Kritis (Grčija)

Trajanje projekta: 1. 2. 2022–31. 1. 2024

Sredstva EU: 269.728,00 EUR

Spletna stran: <https://rightschool.eu/sl/domov>

Cilji:

- razviti inovativen učni sistem in učne vire, kot so moduli za usposabljanje v živo, paketi za e-učenje in spletni viri za izmenjavo znanja za učitelje in ravnatelje na temo otrokovih pravic,
- razviti metode in spletna orodja, ki bodo izboljšali sodelovanje, komuniciranje in izmenjavo dobrih praks pri promociji otrokovih pravic v šoli,
- okrepiti trajnost in prenosljivost dobrih praks z razvojem priročnika za vključevanje otrokovih pravic (za nacionalne izobraževalne sisteme) ob upoštevanju nacionalnih okvirov,
- podpreti šolske politike, temelječe na pravicah, in oblikovati politike, ki bodo okrepile sodelovanje in zmogljivosti med deležniki, medtem ko bodo dejavnosti ozaveščanja preizkušene v ustreznem lokalnem kontekstu.

Aktivnosti:

- predvsem razvoj in prenos učnega načrta na spletno platformo, priprava podpornega interaktivnega vodnika in poskusno izvajanje teh pobud z izobraževalnim dogodkom, v tem okviru pa so se izvajala tudi:
 - mednarodna projektna srečanja,
 - usposabljanja osebja,
 - dogodki in konference,
 - evalvacijske in diseminacijske aktivnosti itn.

Rezultati:

- interaktivni učni načrt usposabljanja,
- spletna platforma,
- interaktivni vodnik,
- projektna spletna stran, memorandum o okoljski trajnosti itn.

Foto: Arhiv Ljudske univerze Velenje

Razmislek o projektu s strani Mihaele Orozel, koordinatorice projekta na Ljudski univerzi Velenje

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Kot enega najpomembnejših in najuporabnejših rezultatov bi izpostavili interaktivni vodnik, saj ta na enem mestu združuje gradiva, metode in smernice za vključevanje otrokovih pravic v šolski program. Njegova interaktivnost (videi, povezave, primeri) omogoča praktično, enostavno in zabavno uporabo. Vodnik povzema projektne rezultate in bistvena spoznanja ter jih na enostaven način približa uporabniku. Primeren je tako kot vodnik za vpeljavo otrokovih pravic v učno okolje kot za samo učenje in pripravo na učno uro.

Projekt je v naši organizaciji okrepil znanje s področja človekovih in otrokovih pravic, ki ga zdaj na zanimiv način lahko vključujemo v naše programe za otroke in odrasle. Partnerji uporabljajo module v okviru svojih delavnic, platforma pa ostaja javno dostopna. Projekt je prinesel tudi pomembne spremembe: okrepljene digitalne in medkulturne kompetence, bolje smo ozavestili pomen človekovih pravic za posameznika in kako lahko mi kot organizacija pripomoremo k ozaveščanju, okrepili smo sodelovanja med nevladnimi organizacijami in šolami, okrepila pa se je tudi zavest o pravicah otrok kot sestavnem delu šolske kulture.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Predavateljica, ki poučuje v programu osnovne šole za odrasle, se je udeležila usposabljanja na Cipru, kjer je spoznala zanimive metode, kako otrokove pravice vključiti v vsakodnevno pedagoško delo. Po vrnitvi jih je vnesla v predavanja in uporabila na

delavnicah za mlade. Posebej jo je navdušilo, ko so udeleženci med eno od vaj začeli odprto razpravljati o svojih izkušnjah z izključenostjo in diskriminacijo. Takšni trenutki so ji pokazali, da lahko preproste metode ustvarijo prostor za pogovor o pomembnih življenjskih temah ter pomagajo otrokom in mladim, da se počutijo slišane in vključene.

Pri delu se vsakodnevno srečujemo z mladimi, ki spadajo med ranljive skupine – priseljenci, otroci z učnimi težavami, socialno-ekonomskimi ovirami ali duševnimi stiskami, ki so pogosto posledica kršenih otrokovih pravic. In če se odrasli njihovih pravic zavedamo, jih sami mladi ne poznajo dovolj. Projekt je to temo pomembno osvetlil in nas spodbudil, da jo naslavljamo bolj aktivno. Predavanja na zaključni konferenci so nas dodatno ozavestila o naši vlogi izobraževalcev in tudi odraslih pri ozaveščanju in ukrepanju na tem področju. Projekt nam je tako pomagal osvežiti znanje, se opolnomočiti in pridobiti konkretna orodja, s katerimi lahko otrokove pravice bolj sistematično vpeljujemo v naše poslanstvo.

“Učitelji so poudarili uporabnost gradiv, starši so izrazili podporo obravnavi otrokovih pravic, javnost pa je projekt prepoznala kot pomemben prispevek k bolj vključujočemu šolskemu okolju.”

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Najbolj dragocene so bile mednarodne mobilnosti in usposabljanja, kjer so udeleženci spoznali in preizkusili nove metode, jih nato prenesli v razrede in delili najprej s svojimi kolegi in kasneje še s kolegi z drugih šol. Velik učinek so imeli tudi multiplikativni dogodki, še posebej zaključna konferenca, saj so povezali učitelje, ravnatelje, nevladne organizacije in širšo skupnost ter odprli pomembno temo. Vodstvo naše organizacije je projekt od samega začetka podpiralo s strateškimi odločitvami, organizacijsko in kadrovske podpora. Enako je bilo tudi pri partnerjih, kjer je vodstvo aktivno spodbujalo sodelovanje zaposlenih. O projektu so bili s pomočjo spletne strani, dogodkov in gradiv obveščeni tako strokovno osebje, udeleženci na ustanovah kot starši in lokalna skupnost. Odzivi so bili zelo pozitivni. Učitelji so poudarili uporabnost gradiv, starši so izrazili podporo obravnavi otrokovih pravic, javnost pa je projekt prepoznala kot pomemben prispevek k bolj vključujočemu šolskemu okolju.

Navdihujoč trenutek/zgodba

Na usposabljanju me je posebej ganila izmenjava izkušenj med udeleženkami in udeleženci. Kolegi s Cipra delajo z otroki v begunskem centru, udeleženka iz Romunije pa z LGBTQ mladimi. Ob njihovih zgodbah sem spoznala, da so otrokove pravice pogosto kršene, kršitve pa pogosto spregledane. Ob tem sem se zavedala odgovornosti, da smo kot odrasli in še posebej kot izobraževalci dolžni to opaziti in ukrepati. Pogosto takšne stvari spregledamo, ker se zdijo nepomembne, a imajo lahko za otroke zelo velike posledice.

Glass inspires – Glas begeistert – Steklo navdušuje

Vrsta in številka projekta Erasmus+:

sodelovalna partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja,
2022-1-SI01-KA220-SCH-000089652

Sodelujoče organizacije in države:

- **Osnovna šola Gornja Radgona (Slovenija) – nosilka projekta**
- Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi im. M. Kopernika w Kujakowicach Dolnych (Poljska)
- Esrefpasa Anadolu Lisesi (Turčija)
- Liceul Teoretic German Johann Ettinger (Romunija)

Trajanje projekta: 1. 9. 2022–31. 8. 2024

Sredstva EU: 120.000,00 EUR

Spletna stran: <https://gros-sola-radgona.splet.arnes.si/erasmussteklo/>

Cilji:

- povezovanje naravoslovnih, tehničnih in kulturno-umetniških vsebin – integracija znanja in spretnosti za celostno učno izkušnjo,
- spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti – skozi umetniške, gledališke in naravoslovne delavnice ter praktične dejavnosti z uporabo stekla,

- razvijanje medkulturnih kompetenc – prek mednarodnih mobilnosti, sodelovanja z mladimi iz drugih držav in spoznavanja različnih kultur ter tradicij,
- krepitev jezikovnih kompetenc – nadgradnja znanja tujih jezikov in uporaba različnih tehnik sporazumevanja v praktičnih situacijah,
- spodbujanje okoljske ozaveščenosti – aktivno vključevanje v trajnostne aktivnosti, ponovna uporaba odpadnega materiala (stekla) in skrb za okolje,
- vključevanje učencev z manj priložnostmi – zagotavljanje enakih možnosti za vse ciljne skupine,
- krepitev socialnih in sodelovalnih veščin – aktivno timsko delo, odgovornost, empatija in sodelovanje v lokalni in mednarodni skupnosti,
- razvoj strokovnih kompetenc učiteljev in strokovnih delavcev – izmenjava dobrih praks, uporaba sodobnih didaktičnih pristopov ter oblikovanje varnega in spodbudnega učnega okolja.

Aktivnosti:

- izvajanje delavnic improvizacijskega gledališča, kjer so bili učenci OŠ Gornja Radgona vključeni ves čas trajanja projekta,
- priprava in izvedba zaključne gledališke predstave »Lomljivo. Zerbrechlich. Fragile.« s sodelovanjem učencev vseh partnerskih držav,

- ustvarjanje umetniških izdelkov iz stekla, ki so združevali likovno, tehnično in jezikovno izražanje,
- izdelava brošur, zbirke pregovorov, misli, pesmi in zgodb o steklu, okolju in trajnosti,
- priprava priročnika in snemanje improvizacijskih iger in disciplin kot učnega gradiva za nadaljnjo rabo pri pouku,
- mednarodne mobilnosti učencev – obiski vseh partnerskih šol z namenom izmenjave dobrih praks,
- sodelovalne delavnice z vrstniki iz različnih kulturnih okolij, kjer so se učenci sporazumevali v tujih jezikih ter se zavedali pomena svojih čustev in duševnega zdravja,
- predavanje in delavnica o preventivi pred samomorom,
- izvedba delavnic o trajnostni rabi materialov in o vlogi stekla kot okolju prijazni alternativni plastiki,
- sajenje drevesa v spomin na žrtve samomora in kot simbol rasti, povezanosti ter spoštovanja življenja,
- ozaveščanje učencev o pomenu ponovne uporabe, recikliranja in odgovornega odnosa do narave,
- intervjuji, pogovori in skupne predstavitve, ki so spodbujali empatijo, odprtost in medkulturni dialog,
- vodenje projekta, izvedba diseminacijskih aktivnosti itn.

Rezultati:

- predstava »Lomljivo. Zerbrechlich. Fragile.«, pri kateri so sodelovali učenci in učitelji partnerskih šol,
- razstava izdelkov iz ponovno uporabljenih steklenih in drugih predmetov ter ostalih projektnih materialov,
- spletna stran projekta, brošure s pregovori, pesmimi in zgodbami, slikovni viri, slušni posnetki in video posnetki na temo stekla, trajnosti in človeške krhkosti,
- priročnik improvizacijskih iger in disciplin, uporaben kot didaktični pripomoček pri učenju jezikov, razvijanju motivacije za povezovanje in skupinsko dinamiko ter pri spodbujanju ustvarjalnosti,
- povečana okoljska in kulturna ozaveščenost učencev, ki sedaj prepoznavajo steklo kot trajnosten, estetsko in izrazno bogat material ter kot priložnost za umetniško in čustveno izražanje,
- okrepitev sodelovanja ter jezikovnih in socialnih kompetenc skozi umetnost, improvizacijo in medkulturne izmenjave,
- plakati in tematske oglasne deske na vseh partnerskih šolah (za širjenje sporočila projekta in ozaveščanje lokalne skupnosti),
- objave v lokalnih, regionalnih in nacionalnih medijih, ki so povečale prepoznavnost projekta in njegovih sporočil o trajnosti, umetnosti in medkulturnem dialogu.

Razmislek o projektu s strani Romane Slavič Žnuderl, koordinatorice projekta na OŠ Gornja Radgona

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Projekt je spodbudil ustvarjalnost, sodelovanje in medkulturno učenje z vključevanjem umetnosti, trajnosti in jezikovnega izražanja. Glavni rezultati vključujejo osvojitev tehnik improvizacijskega gledališča, razvoj učnih gradiv, digitalnih vsebin in umetniških izdelkov iz stekla. Udeleženci so okrepili okoljsko ozaveščenost, spoštovanje kulturne dediščine ter razvili komunikacijske in digitalne kompetence. Projekt je povečal motivacijo za učenje in poučevanje tujih jezikov ter vzpostavil varno in spodbudno okolje za sodelovanje. Največji dosežek je povezava umetniškega izražanja, trajnostnih vsebin in jezikovnega učenja v enotno pedagoško izkušnjo, ki je povečala ustvarjalnost in samozavest učiteljev in učencev. Projekt je trajno vplival na učne prakse in sodelovanje med partnerji. Ustvarjena gradiva in metode (improvizacijske igre, digitalne zgodbe, delavnice) se lahko redno uporabljajo pri pouku in usposabljanjih tudi po zaključku projekta. Prav tako je projekt okrepil medkulturne in digitalne kompetence, spodbudil zeleno razmišljanje ter ustvaril bolj odprto in sodelovalno šolsko klimo, temelječo na spoštovanju, empatiji in ustvarjalnosti.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Ena od zgodb, ki me je med projektom posebej zaznamovala, je zgodba učenke 9. razreda. Že na začetku je pokazala izjemno motivacijo za sodelovanje v mobilnosti v Turčiji in vztrajnost pri pripravi. Redno je sodelovala pri delavnicah,

poglobila znanje nemščine in se iz lastnega zanimanja začela učiti turško. Med mobilnostjo v Turčiji je prevzela vlogo prevajalke ter bistveno pripomogla k uspešni komunikaciji skupine. Njena zgodba potrjuje, kako želja in odprtost vodita v osebno rast in jezikovni napredek ter navdihujeta druge učence. Zame je bil projekt priložnost za razvoj novih pristopov, krepitev medkulturne zmožnosti učencev in izmenjavo dobrih praks z učitelji iz partnerskih šol, kar je okrepilo strokovno sodelovanje in ustvarilo trajne vezi.

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Najbolj dragocene aktivnosti projekta so bile izobraževalne in ustvarjalne delavnice, improvizacijsko gledališče ter mednarodne mobilnosti, ki so udeležencem omogočile razvoj jezikovnih, socialnih in digitalnih kompetenc ter spodbudile sodelovanje in ustvarjalnost. Ključno vlogo pri uspešni izvedbi je imelo vodstvo šole, ki je aktivno sodelovalo v vseh fazah projekta, zagotavljalo podporo, vire in koordinacijo med partnerji. Vodstva partnerskih šol so s sodelovanjem prispevala h kakovosti in povezovanju dejavnosti. Učenci, starši in lokalna skupnost so bili redno obveščeni o aktivnostih, pri čemer so bili odzivi zelo pozitivni. Projekt je prepoznan kot primer dobre prakse, saj je povezal umetnost, trajnost, jezikovno učenje in medkulturno sodelovanje v varnem in spodbudnem učnem okolju.

“Največji dosežek je povezava umetniškega izražanja, trajnostnih vsebin in jezikovnega učenja v enotno pedagoško izkušnjo, ki je povečala ustvarjalnost in samozavest učiteljev in učencev.”

Navdihujoč trenutek/zgodba

Iskrica projekta je bila zame moč improvizacije in skupnega ustvarjanja. Učenci so skupaj z vrstniki iz partnerskih držav pripravili predstavo o stiskah mladih, med katero je en učenec dvignil drugega na ramena, ob petju radgonskega raperja Leopolda I. in učencih, ki so ležali na tleh, pa je obnemela vsa dvorana. Podobno nepozaben vtis je pustilo predavanje gosta iz Nemčije, ustanovitelja fundacije »Trees of memory«, Maria Dieringerja, ki je izvedel delavnico o preventivi pred samomorom. Poseben trenutek pa je bil tudi skupni dogodek sajenja drevesa v spomin na umrle žrtve samomorov v parku za OŠ Gornja Radgona. Izpostavljeni trenutki so pokazali, kako empatija, umetnost in sodelovanje ustvarjajo močne, trajne spomine in spodbujajo povezovanje ter zavest o pomembnih družbenih temah.

Foto: Arhiv OŠ Gornja Radgona

Zelena učeča se skupnost⁷

Vrsta in številka projekta Erasmus+:

sodelovalna partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2022-1-SI01-KA220-SCH-000089158

Sodelujoče organizacije in države:

- **Pedagoški inštitut (Slovenija) - nosilec projekta**
- Vrtec Bled (Slovenija)
- Predšolska ustanova Čukarica (Srbija)
- International Step by Step Association (Nizozemska)
- Hellenic Open University (Grčija)
- Elmer vzw (Belgija)
- Mateřská škola Šestajovice, okres Praha-východ (Češka)
- Tartu Lasteaed Pääsupesa (Estonija)
- Pitypangos Közöségért Alapítvány (Madžarska)
- Grădinița cu Program Prelungit Nr. 22, Botoșani (Romunija)
- JUODG Femo Kulakov (Severna Makedonija)

Trajanje projekta: 1. 11. 2022–31. 10. 2024

Sredstva EU: 250.000,00 EUR

Spletna stran: <https://www.greelco.eu/>

Cilji:

Globalni cilj projekta:

- zagotavljanje profesionalnega razvoja strokovnih delavcev vrtca, pri čemer smo s povsem digitalno povezanostjo želeli slediti t. i. zelenemu izobraževanju.

Bolj specifični cilji projekta:

- povečati digitalne kompetence strokovnih delavcev,
- dvigniti stopnjo ozaveščenosti o izobraževalnih sistemih predšolske vzgoje v 8 državah EU,
- dvigniti stopnjo poznavanja pedagoške prakse v vrtcih iz 8 držav EU,
- dvigniti stopnjo povezanosti strokovnih delavcev vrtcev iz različnih držav,
- dvigniti stopnjo kompetenc za refleksijo pedagoške prakse,
- povečati kompetence strokovnih in vodstvenih delavcev za zagotavljanje kakovostne vzgojno-izobraževalne prakse s posebnim poudarkom na inkluziji,
- omogočiti profesionalni razvoj strokovnih in vodstvenih delavcev prek zelenega izobraževanja, ki obenem omogoča tudi enake možnosti participacije,
- dvigniti stopnjo ozaveščenosti strokovnih in vodstvenih delavcev o pomenu digitalnih kompetenc ter o pomenu in možnostih zelenega izobraževanja.

Rezultati:

- spletna platforma www.greelco.eu,
- 8 spletnih študijskih obiskov,
- video posnetki vrtcev in smernice za refleksijo opazovane pedagoške prakse,
- usposabljanje za dvig digitalnih kompetenc,
- webinar za dvig digitalnih kompetenc.

⁷Nacionalna agencija CMEPIUS je ob pregledu končnega poročila projekt označila kot primer dobre prakse.

Razmislek o projektu s strani Mateje Mlinar, koordinatorice projekta, in Petre Bozovičar, članice projektne ekipe na Pedagoškem inštitutu

Projektne rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Najpomembnejši rezultat projekta je spletna platforma, na kateri so objavljeni vsi video posnetki, ki so jih pripravili partnerski vrtci. Tudi po zaključku projekta namreč omogoča, da se ob brezplačni registraciji uporabniki seznajajo s sistemom predšolske vzgoje v osmih različnih evropskih državah. Ob tem lahko podrobneje spoznajo delo in pedagoško prakso sodelujočih vrtcev ter s pomočjo reflektivnih smernic razmišljajo o lastni praksi, s čimer skrbijo za svoj profesionalni razvoj. Omenjena gradiva pa so še vedno v pomoč tudi nam pri usposabljanju za strokovne delavce.

Z izjemo uvodnega srečanja s tremi glavnimi partnerji (Pedagoški inštitut, International Step by Step Association, Hellenic Open University) smo celotni projekt izvedli v spletni obliki, kar pomeni, da je bilo treba v usklajevanje in skrb za ustrezno izvajanje dejavnosti vlagati še toliko več truda. Z vključenimi vrtci smo skupaj delali prvič in se osebno sploh nismo srečali, a smo kljub temu res dobro sodelovali.

Prepričani smo, da smo vsi partnerji s pomočjo usposabljanj, z načrtovanjem in pripravo video posnetkov ter z izvedbo spletnih študijskih obiskov uspešno predstavljali svoje delo. Obenem smo pridobili dodatne digitalne kompetence ter izpopolnili svoje komunikacijske spretnosti v skupnem sporazumevalnem jeziku – angleščini. Pripomogli smo tudi k usvajanju novih znanj in spoznanj tako pri tistih strokovnih delavcih, ki so

projekt spremljali kot udeleženci študijskih obiskov, kot tudi pri uporabnikih spletne platforme.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Sprva sta večino strokovnih delavcev ob misli, da bodo svoj vrtec predstavljali v tujem jeziku, spremljala strah in negotovost. A ko so med študijskimi obiski prejeli navdušene odzive in vprašanja udeležencev (ki jih je zanimalo več o dnevnih rutinah, učnem okolju, primerjali so različne profile zaposlenih, njihove pogoje za delo ...), je ta strah izginil. Negotovost se je spremenila v ponos, v občutek povezanosti projektne skupine, ki je v posameznem vrtcu pripravljala video posnetke in predstavljala svoj zavod pred tujim občinstvom.

“Najbolj dragoceni so bili spletni študijski obiski, ki so okrepili mednarodno sodelovanje in izmenjavo dobrih praks.”

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Najprej sta bila ključna kakovostno usposabljanje in webinar, s katerima smo želeli strokovnim delavcem omogočiti razvoj novih in izpopolnjevanje že obstoječih digitalnih veščin. Te so jim namreč kasneje pomagale, da so pripravili zanimive videoposnetke svojega vrtca in prakse. Najbolj dragoceni so bili nato spletni študijski obiski, ki so okrepili mednarodno sodelovanje in izmenjavo dobrih praks – da smo bili pri tem uspešni, pričča stalno visoko število udeležencev, saj na nobenem

od osmih srečanj ni bilo prisotnih manj kot 100 ljudi. Zanimanje je preseglo naša pričakovanja, udeleženci različnih profilov so prihajali iz več kot 60 držav z vsega sveta. Odzivi so bili res pozitivni, saj so prepoznali uporabnost in učinkovitost tovrstne predstavitve dela in povezovanja. S to oceno se je strinjalo tudi vodstvo sodelujočih organizacij, ki je že ob prijavi projekt videlo kot trajnostno, logistično nezahtevno in učinkovito možnost profesionalnega razvoja svojih zaposlenih. Zato so vodje projekt tudi promovirale in spodbujale udeležbo na študijskih obiskih oz. individualno raziskovanje ter učenje iz tujih praks na Greelcovi spletni platformi.

Navdihujoč trenutek/zgodba

Kot iskrico bi izpostavili prizor s srbskega videoposnetka, v katerem so otroci skupaj z vzgojiteljem preživljali čas zunaj, v naravi. Njihova radovednost, smeh in sproščenost so ustvarili vtis, da je učenje lahko hkrati raziskovanje, igra in skupno doživetje. Otroci so imeli ogromno priložnosti za sodelovanje, raziskovanje in eksperimentiranje ter odkrivanje novih vsebin na zelo spontan, a hkrati zabaven način. Še posebej nas je navdušila sproščenost in naravnost dogajanja na videoposnetkih, ki so ponujali pristen vpogled v vsakodnevno delo in vzdušje v njihovem vrtcu.

Foto: Arhiv partnerskih vrtcev iz Srbije, Romunije in Madžarske

Vrsta in številka projekta Erasmus+: sodelovalna partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2021-1-SI01-KA220-SCH-000027873

Sodelujoče organizacije in države:

- **Center IRIS – Center za izobraževanje, rehabilitacijo, inkluzijo in svetovanje za slepe in slabovidne (Slovenija) – nosilec projekta**
- Veljko Ramadanović – Škola za učenike oštečenog vida (Srbija)
- Școala Profesională Specială pentru Deficienți de Vedere (Romunija)
- Osnovna škola Dragan Kovačević (Srbija)
- Drzavno uciliste za deca i mladi so osteten vid »Dimitar Vlahov« (Severna Makedonija)

Trajanje projekta: 1. 11. 2021–31. 10. 2024

Sredstva EU: 174.803,00 EUR

Spletna stran: <https://bot.center-iris.si/>

Cilji:

Glavna cilja projekta:

- okrepiti strokovne kompetence izobraževalcev, ki poučujejo slepe in slabovidne učence,
- izboljšati veščine strokovnjakov, ki prilagajajo vizualno didaktično gradivo za slepe.

Ostali cilji projekta:

- vzpostaviti mednarodno mrežo za deljenje dobrih praks in virov,

- razviti prosto dostopno zbirko taktilnih didaktičnih gradiv,
- ustvariti enotne smernice za prilagajanje vizualnih gradiv,
- usposobiti učitelje za učinkovito uporabo taktilnih gradiv.

Aktivnosti:

- projektne srečanja, aktivnosti učenja, poučevanja in usposabljanja,

- postavitve projektne spletne strani oz. platforme z javno dostopnimi rezultati projekta in drugimi gradivi,
- načrtovanje in izvedba zaključne konference, ostale diseminacijske aktivnosti itn.

Rezultati:

- priročnik *Enotna priporočila za prilagajanje didaktičnega slikovnega gradiva za slepe*,
- *Zbirka prilagojenih vizualnih didaktičnih gradiv za slepe in slabovidne*,
- *Navodila za uporabo prilagojenih vizualnih didaktičnih gradiv za slepe in slabovidne* itn.

Razmislek o projektu s strani Nine Berložnik, koordinatorice projekta na Centru IRIS

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Najpomembnejši rezultat projekta so Enotna priporočila za prilagajanje didaktičnega slikovnega gradiva za slepe. Priročnik na enem mestu združuje izkušnje in strokovna znanja iz več držav (Srbija, Severna Makedonija, Romunija in Slovenija). Omogoča enotne pristope pri oblikovanju tipnih slik in olajša delo strokovnim delavcem. Drug pomemben rezultat je prosto dostopna zbirka tipnih slik, ki so jih prispevali strokovni delavci vseh sodelujočih vzgojno-izobraževalnih ustanov. Projekt je pustil trajne sledi v naši in ostalih partnerskih organizacijah. Med izvajanjem projekta smo okrepili strokovne kompetence ter vzpostavili in nadgradili mednarodno mrežo. Vse partnerske organizacije in večinske osnovne šole, s katerimi sodelujemo, gradiva, ki so bila narejena v okviru projekta, uporabljamo tudi po njegovem zaključku. S konzorcijskimi partnerji, ki so sodelovali v projektu, smo bili uspešni tudi pri prijavi novega projekta, ki je nadgradnja zaključenega. Udeleženci in partnerske organizacije smo skozi izvedene aktivnosti prevzeli bolj odprt način razmišljanja, izboljšali sodelovalne prakse in v delo vključili elemente inovativnih praks.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Center IRIS je edina vzgojno-izobraževalna ustanova, ki deluje na področju izobraževanja slepih in slabovidnih otrok. Dostopna gradiva na tem področju so bila skromna, malo pa je bilo tudi strokovnih delavcev, ki so tovrstna gradiva

pripravljali. Zato so bili slepi in slabovidni otroci večkrat prikrajšani za kakovostno izvedbo vzgojno-izobraževalnega procesa. Projekt pa je učencem zagotovil kakovostna gradiva, ki so jih lahko uporabili pri pouku in zaradi katerih se je povečalo njihovo aktivno sodelovanje. To je dokaz, da lahko gradiva močno vplivajo na otrokovo samopodobo in učno motivacijo. Tudi sodelujoči strokovni delavci so pridobili nova znanja in praktične izkušnje ter okrepili zavedanje, da so spremembe mogoče, kadar se povežejo strokovnost, odgovornost in ustvarjalnost.

“Skozi celoten projekt smo bili vsi udeleženci mnenja, da projekt ni le strokovni dosežek, ampak resničen most do sveta, ki ga otroci lahko začutijo.”

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Med najdragocenejše aktivnosti sodijo mednarodne mobilnosti in delavnice, kjer so se udeleženci neposredno srečali z dobrimi praksami, preizkusili gradiva in jih skupaj razvijali. Takšni stiki so utrdili partnerstvo in ustvarili občutek pripadnosti skupnemu cilju. Vodstva vključenih organizacij so imela pomembno vlogo pri načrtovanju in izvajanju projekta. S podporo in aktivnim sodelovanjem pri organizaciji, kadrovske in logistične pogoje ter pri širjenju

rezultatov so pomembno doprinesla k uspešnemu izvajanju projekta.

Obenem pa so partnerske organizacije o izvajanju projekta in njegovih rezultatih obveščale tudi učence, njihove starše in širšo javnost (predvsem s pomočjo spletne strani, medijev in zaključne konference).

Navdihujoč trenutek/zgodba

V času trajanja projekta smo vsi sodelujoči začutili, koliko veselja in pozitivne energije imamo vse vzgojno-izobraževalne ustanove, ki delamo z otroki s posebnimi potrebami. Vsak od nas je drugačen oz. edinstven, a vsem sta enotna strokovnost in veliko navdušenje. Skozi celoten projekt smo bili vsi udeleženci mnenja, da projekt ni le strokovni dosežek, ampak resničen most do sveta, ki ga otroci lahko začutijo.

Foto: Arhiv Centra IRIS

The Art of Teaching

Vrsta in številka projekta Erasmus+: sodelovalna partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja, 2021-1-SI01-KA220-SCH-000024606

Sodelujoče organizacije in države:

- **Društvo ustvarjalcev Taka Tuka (Slovenija) - nosilec projekta**
- Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana (Slovenija)
- Emporij, d. o. o. (Slovenija)
- Osnovna škola Ivana Gundulića (Hrvaška)
- Volksschule Corneliusgasse (Avstrija)
- Sveučilište u Zagrebu (Hrvaška)
- EDUCULT – Denken und Handeln in Kultur und Bildung (Avstrija)
- Teatar Tirena (Hrvaška)
- Institut angewandtes Theater (Avstrija)

Trajanje projekta: 1. 1. 2022–31. 12. 2024

Sredstva EU: 379.538,00 EUR

Spletna stran: <https://www.takatuka.net/taot>

Cilji:

- razviti inovativen, vključujoč in učinkovit tečaj usposabljanja za osnovnošolske učitelje in učitelje za dodatno strokovno pomoč na podlagi učenja z gledališkimi pristopi,
- vzpostaviti mednarodno sodelovanje med tremi osnovnimi šolami,
- razviti orodja za bolj ustvarjalno in inovativno poučevanje.

Aktivnosti:

- projektna srečanja,
- mednarodni in nacionalni tečaji za učitelje in skupine učiteljev,
- nacionalne spletne delavnice za učitelje,
- načrtovanje in izvedba spletnega festivala učenja z gledališkimi pristopi,
- predstavitve dobre prakse v šolah,
- nacionalne konference in mednarodna konferenca, ostale diseminacijske aktivnosti itn.

Rezultati:

- izobraževalni tečaj Umetnost učenja za osnovnošolske učitelje in učitelje za dodatno strokovno pomoč (učni načrt, načrt učnih dejavnosti in učno gradivo),
- zbirka ustvarjalnih ocenjevalnih dejavnosti za osnovnošolske učitelje in učitelje za dodatno strokovno pomoč,
- 3 učna orodja IKT, ki temeljijo na dramskih strategijah za osnovnošolske učitelje in učitelje za dodatno strokovno pomoč itn.

Razmislek o projektu s strani Veronike Gaber Korbar, koordinatorice projekta na Društvu Taka Tuka

Projektni rezultati ter spremembe oz. učinki projekta na ravni organizacije

Na začetku projekta si nismo predstavljali, kako razsežen bo njegov vpliv. Če moramo izpostaviti en dosežek, je to nedvomno vzpostavitev povezane skupnosti učiteljev, ki si zaupa, se medsebojno navdihuje ter deli gledališke pristope, s katerimi pouk postaja bolj ustvarjalen in živ. To, kar se je sprva zdelo kot le ena od projektnih aktivnosti, je preraslo v gibanje.

Projekt je pustil trajne sledi v vseh sodelujočih organizacijah. Usposabljanje Umetnost učenja je danes del sistema KATIS, na pobudo učiteljev pa se je letos naboru programov pridružil tudi nadaljevalni tečaj Umetnost učenja 3. Aktivnosti, ki smo jih razvili v okviru projekta, učitelji redno uporabljajo pri svojem delu. Kar se je začelo kot zbirka idej, se je razvilo v dinamičen sistem prakse: redna mesečna srečanja še vedno prinašajo nove vsebine, učna gradiva in celo digitalne igre, ki širijo uporabo gledaliških pristopov v šolah.

Toda vpliv sega še globlje. Projekt je okrepil občutek skupnosti, saj je sodelovanje med organizacijami postalo bolj odprto, prijetno in enakovredno. Medkulturna občutljivost se je poglobila, saj je izmenjava potekala med ljudmi z različnimi ozadji in pogledi. Digitalizacija se je iz izziva spremenila v priložnost – skupaj smo zasnovali spletne platforme za deljenje vsebin in tako okrepili digitalne kompetence ter ustvarili nove poti povezovanja. Ob koncu poudarjamo, da projekt ni zgolj nekaj, kar smo izvedli, ampak je postal nekaj, kar živimo kot posamezniki, kot organizacija, kot skupnost.

Otroci/učenci/strokovni delavci in njihova rast

Eden najlepših vidikov projekta je bil trenutek, ko so otroci začeli opazati spremembo pri svojih učiteljicah. Z zanimanjem so pričakovali nove aktivnosti, ponedeljki pa so postali dan radovednosti in ustvarjalnosti. Ko je učiteljica v razred prinesla novo vajo, so učenci z veseljem sodelovali in skupaj iskali rešitve. Med njimi se je postopoma namesto tekmovalnosti začel krepiti občutek povezanosti, sodelovanja in skupnega uspeha. Otroci so se učili drug od drugega in ob tem spoznali, da se tudi njihova učiteljica spreminja, saj je delovala bolj odprto, sproščeno in ustvarjalno. Učiteljice pa so spremembe zaznale ne le pri učencih, temveč tudi pri sebi. Ena izmed njih je povedala, da je prav zaradi izobraževanja postala takšna učiteljica, kot si je vedno želela biti: samozavestna, navdihujoča in zadovoljna v svojem poklicu. Ta osebni preboj je bil navdih tudi za druge strokovne delavce, ki so začeli bolj pogumno preizkušati nove pristope in so s tem bogatili svoje delo.

Projekt je pomembno vplival tudi na širše sodelovanje. Partnerji so začeli vzpostavljati povezave z drugimi institucijami ter med seboj povezovati različna področja, kot so vzgoja, izobraževanje, kultura in umetnost. Na ta način se je oblikovala mreža, ki spodbuja dolgoročno izmenjavo znanja in praks ter krepi občutek, da skupaj gradimo prostor, kjer se otroci in odrasli učijo drug od drugega.

“Projekt je pomembno vplival tudi na širše sodelovanje. Partnerji so začeli vzpostavljati povezave z drugimi institucijami ter med seboj povezovati različna področja, kot so vzgoja, izobraževanje, kultura in umetnost.”

Ključne aktivnosti, vloga vodstva, odziv širše skupnosti

Najbolj dragocene so bile mobilnosti učiteljev, saj so pridobili nova znanja, izmenjali dobre prakse, profesionalno zrastle in ob tem spletli tudi prijateljske vezi. Oblikovala se je skupnost strokovnih delavcev, ki jih povezuje skupna vizija. Pomemben mejnik projekta je bila tudi zaključna konferenca, kjer smo širši izobraževalni skupnosti predstavili rezultate in spodbudili sodelovanje med različnimi deležniki. Vodstvo organizacij je projekt ves čas podpiralo, spodbujalo zaposlene k sodelovanju ter v njem našlo navdih in ideje za nove projekte. Učitelji so se zavezali, da bodo nove veščine in aktivnosti vključevali v svoje delo, kar so otroci sprejeli z velikim navdušenjem in izrazili željo po še več takšnih priložnostih. Spremembe so opazili tudi starši, ki so pohvalili pozitivne učinke projekta na svoje otroke.

Navdihujoč trenutek/zgodba

Delim vtise udeleženk.

»Udeležba na strokovnem usposabljanju mi je odprla povsem nov pogled na delo v razredu. Kot učiteljica matematike sem bila postavljena pred izziv, kako povezati abstraktne vsebine z gledališkimi tehnikami, in prav v tem izzivu sem našla ustvarjalnost, ki je prej nisem poznala. Usposabljanje mi je prineslo samozavest, bogat nabor metod in občutek, da lahko učence vodim skozi učenje na izkustven in igriv način.«

»Največji doprinos usposabljanja zame je skupina. Prej sem se pogosto spraševala, ali sem s svojim načinom dela sama, zdaj pa imam občutek podpore in sodelovanja. Trenerji so ustvarili odprto in spodbudno okolje, kjer smo si izmenjevali izkušnje in skupaj gradili ideje. To je skoraj kot supervizija, ki mi lajša vsakdan v razredu. Številne vaje sem že preizkusila in rezultati so neverjetni – od razredov, kjer je vladalo rivalstvo, do skupnosti, ki zna sodelovati in si pomagati.«

»Delavnice so me spodbudile, da sem bolj sproščena, spontana in pripravljena na nepričakovano. Naučila sem se ceniti igro zaradi igre same – brez tekmovanja, brez pritiska. To je svežina, ki jo prenašam v svoj razred. Občutki, ko so prvošolci ob vaji z volno nenadoma utihnili, se zbrali in začeli drug drugemu pomagati, so bili neprecenljivi. Takšni trenutki pokažejo, kako močno gledališke tehnike spreminjajo dinamiko v razredu in odnose med učenci.«

Foto: Arhiv Društva ustvarjalcev Taka Tuka

Zaključek

Vsem sodelujočim organizacijam in njihovim predstavnikom se najlepše zahvaljujemo za pomemben prispevek k vsebini zbornika, ki naj velja predvsem kot spodbuda za nadaljnje sodelovanje v programu Erasmus+, za strokovno rast ter pogumne korake k razvoju kakovostnega, vključujočega in trajnostno naravnane vzgojno-izobraževalnega prostora.

Verjamemo, da bodo predstavljeni projekti vzbudili nove ideje ter okrepili skupno zavezanost k izboljšanju vzgoje in izobraževanja – ne samo v Sloveniji, ampak tudi širše – v skupnem evropskem prostoru.

[CMEPIUS](#) / [eTwinning](#) / [EPALE](#)

[CMEPIUS](#)

[CMEPIUS](#)

E-novice [CMEPIUS](#)

[CMEPIUS](#)

Spletna stran [CMEPIUS](#)

Erasmus+

Bogati življenja, širi obzorja.